

Ércbányász

A MECSEKI ÉRCBANYASZATI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

XXVIII. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM

1991. MÁRCIUS 1.

Eredményes paksi tárgyalások Vezérigazgatói tájékoztató helyzetünkről

Január 31-én az UDSZ Bizalmi Testületének ülésén Varga Mihály vezérigazgató tájékoztatót adott a vállalat helyzetéről. Mi történt azóta, hogy alakult sorsunk, mit várhatunk a jövőtől? A kérdésekre választ várva kerestük meg a vezérigazgatót, február 22-én.

Vezérigazgató úr! Kérem, foglalja össze röviden az elmúlt három hét történéseit.

Tovább folytattuk az ír kollégákkal a tárgyalásokat a közös vállalat megalapítása érdekében. Ezeket kitérünk bizonyos technológiai, szervezeti kérdésekre, s már kézzelfogható eredményről is beszámolhatok, március elején négy fűróberendezés érkezik Svájc-ból, melyet kísérletre hozunk ide, hogy javíthatassuk az e területen köztudomásúan rossz helyzetet. Technológiai és szervezeti módosítások lehetőségét is vizsgáljuk, több területen. Erőfeszítéseket tettünk, s ezt közzétűk a Glencar cég képviselőivel is, hogy meggyorsítsuk a vegyes vállalati szerződés előkészítését. Ehhez tisztázni kell a törzstőke összetételét, az egyéb, a társasági szerződésben leírt feltételeket, és minél előbb eljuttatni az Állami Vagyongyűjtőszolgálat felé.

Korábban elhangzott, hogy március közepe a határidő. Tartható ez?

Ez a Vagyongyűjtőszolgálat felé való benyújtás határideje volt. Biztató, hogy korábban ott 90 nap volt az átfutási idő, ez most a sorbaállásoktól függően 30 napra csökkent.

Hogyan jellemezhető ma a vállalat helyzete?

Kedvezőnek abból a szempontból, hogy amit a múlt évben elhatároztunk, azt 80 százalékosan végrehajtottuk: a létszám most 2300 fő körül van, olyan fontos szervezeti változások történtek, mint pl. a bányai üzemek összevonása. Ezzel párhuzamosan tárgyalásokat kezdtünk az ún. „maradék” MÉV-ről. Tájékoztattuk az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumot ennek szervezeti felépítéséről, mely alapvetően három fő funkciójához, az állami vagyongyűjtéshez, a környezetvédelmi, rekultivációs tevékenységhez és a humánkérdések kezeléséhez kapcsolódna. Létrejötte egybeesik a közös vállalat kft. formában való megalakulásával.

Hirek keringenek arról, hogy a jogutód működéséhez nincs pénz.

A jogutód vállalat nagyrészt költségvetésből kell, hogy gazdálkodjon, de ez az összeg jóval kevesebb, mint amennyit a bányára bezárás esetén kellett volna fordítani e célra.

Három hete legnagyobb gondunk még a fizetőképességünk megőrzése volt. Hogyan állunk most?

November 20. óta a vállalatnak koncentráltan értékesítésből nem volt árbevétele. Az alapvető gondot ez okozta, ugyanakkor nagy kintlévőségeink voltak. Szerencsére csökkenés állt elő, így a legsúlyosabb problémánk átmenetileg megoldódott. A helyzetünkben éppen tegnap, február 21-én örvendetes változás állt be. Pakson aláírtuk az évre 416 tonnára vonatkozó szerződést, így február utolsó napjaiban elindulhat az első szállítmány, melynek ellenértékehez legkésőbb 15 napon belül hozzájutunk.

Ez 60 dollárt jelent forintban?

Igen. Ezzel a szerződéssel árbevételünk ez évre biztosított. Arra azonban feltétlenül fel kell hívni a figyelmet, hogy rendkívül szigorú költséggazdálkodást kell megvalósítanunk, s emellett egyéb árbevételi lehetőségek után is kutatunk.

Úgy tűnik, a vállalat kollektívájának véleménye megoszlik abban, hogy ezek után feltétlenül szükséges-e a vegyes vállalat létrehozása?

Feltétlenül figyelembe kell venni, hogy a nemzet-

közi kapcsolatok nem szűnnek meg bizonyos feltételek változása után, vagy miatt. Mi szándéknyilatkozatot tettünk akkor, amikor még nagyon kilátástalan volt a vállalat helyzete. Azt sem szabad elfelejteni, hogy 1989. novemberétől több ír szakember vizsgálja itt a vállalati tevékenységet, és konkrét szakmai javaslatokkal segítettek elő a vegyesvállalati szerződés létrejöttét. Ehhez járul még, hogy a 60 dollár igen szoros gazdálkodást követel, s mi számítunk az írek ilyen irányú segítségére forgatóke, szakmai tanács, egyebek formájában.

Végezetül az utóbbi napokban több helyen is nyilvánosságra került, hogy bizonyos gondok vannak az eltávozott emberekkel, vizsgálat is folyik. Mi erről az ön véleménye?

A kérdést ketté kell választani. Az eltávoztakkal kapcsolatban mi bizonyos értelemben nyugodtak voltunk, hiszen tudtuk, valamilyen ellátásban részesülnek. Az utóbbi időben bizonyos információk érkeztek arról, hogy leállították a végkielégítés folyósítását. Tudomásom szerint ilyen nem történt, a kifizetések azonban 2-3 hetet, esetleg egy hónapot is késnek, ez azonban pénzügyi kérdés. A vállalatunk átalakulásával kapcsolatban hozott intézkedések érvet, ellenérvet, egyetértést és ellenszenvet egyaránt kiváltottak mind az eltávoztakban, ittmaradóknak, mind a közvéleményben. A

kormányhatározat arra kötelezett bennünket, hogy működtessük az életképes egységeket. Most annyiban változott a helyzet, hogy próbáljuk az alapterveken is életképesé tenni. A határozat a vállalat bezárására született, a foglalkoztatás politikai eszközökkel is annak megfelelően alakították ki. A helyzet azonban az, hogy az urántermelő és feldolgozó kft. is működhet, tehát itt jelentős számú munkaerőt foglalkoztatunk, a vállalatot nem zárjuk be, ugyanakkor a foglalkoztatás politikai eszközök megmaradtak.

A múlt évben még létezett újrakezdesi kölcsön, munkahelyteremtő beruházás, ezeket azonban leállították, maradt a végkielégítés. Mi igyekeztünk a dolgozókat meggyőzni arról, hogy munkájuk, megőrzésük csak úgy biztosítható, ha a kapott pénzt, vagy egy részét a helyi vállalkozásokba fektetik. Ez megtörtént, számokkal tudjuk igazolni.

Sokakat irritál, hogy a vezetők is részesültek végkielégítésben. A határozat a munkakör megszüntetésére vonatkozott. En elmondtam, az átszervezés során meg fog szűnni vezérigazgató helyettesi státuszról üzemigazgatót át az osztályvezetői sok munkakör. E munkakörök betöltői sem alacsonyabb rendű állampolgárok, ilyen joggyakorlat nem létezik.

Köszönöm a tájékoztatást!

Kablár János

Unferdorben Ferenc a 8-as feltöréshajtó csapat vezetője és Pozsár Sándor körletvezető — még a „ketrecben” — a munkahely „bejárása” után ismét a vágaton. Csünder László felvétele

Jó hír a rehabilitáltaknak

Bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka (tervezet)

Hosszú-hosszú tárgyalássorozat után végre módosították a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásával és szociális ellátásával foglalkozó 8/1983. (VI. 23.) Eü-PM sz. együttes rendeletet. A módosítás kiharcolásában nagy szerepet vállalt az UDSZ rehabilitációs tagozata. Örömmel azonban csak részleges lehet, hiszen nem sikerült elérni az eredeti célkitűzést, hogy a rehabilitációs keresetkiegészítés járadéka váljon, munkavégzési kötelezettség nélkül.

A módosított rendelkezés szerint a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásának célja nem módosult, tehát az orvosi rehabilitációt követően a dolgozó egészségügyi állapotának, szakképzettségének megfelelő munkát kell biztosítani. Ez azonban nem mindig sikerül különösen napjainkban; amikor tömegesen kerül sor munkahelyek megszüntetésére. Eppen ezért, úgy szól az új rendelkezés, hogy a munkahely hiányában nem rehabilitálható és munkanélküli ellátásban nem részesülő bányász dolgozót — a meghatározott feltételek mellett — egészségkárosodási pótlék illeti meg. Az új juttatás az egészségkárosodási járadék, tehát lényegében a munkanélküli dolgozóknak jár.

A módosított rendelkezés az új juttatási forma bevezetése mellett egyéb kérdésekkel is foglalkozik. A keresetkiegészítésre jogosító munkaképesség csökkenés megállapítását a jövőben az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság Orvosszakértői Intézete (OSZI) végzi. Ismeretes, hogy eddig az üzemorvos is megállapíthatta a keresetkiegészítéshez szükséges munkaképesség csökkenés százalékát. Továbbra is érvényben marad, hogy a keresetkiegészítés folyósítása a föld alatti munkában töltött időtől és a dolgozó életkorától függ. Egy 30 év alatti dolgozónak pl. legalább 5 év föld alatti munkát kell végznie — 36 százalékos mértékű munkaképesség csökkenés esetén —, hogy keresetkiegészítésben részesülhessen.

Az üzemi baleset, a foglalkozási betegség miatti csökkent munkaképességű dolgozókra, valamint a gumókoros betegségben szenvedőkre a fenti kivétel nem vonatkozik. Ők továbbra is 80 százalékos keresetkiegészítésben részesülnek. Az új rendelkezés a keresetkiegészítés mértékét is módosítja. A jövőben a keresetkiegészítésre jogosult dolgozó a korábbi átlagkeresetének 50 százalékát kaphatja meg, keresetkiegészítésként. Egyúttal megszűnik a föld alatti munkahelyre való rehabilitálás lehetősége, amelyre eddig 90 százalékos keresetkiegészítést kaptak a dolgozók.

A rehabilitációs munkakörben foglalkoztatott dolgozók, ha számukra ez kedvezőbb, az igény éves felülvizsgálatokkor a korábbi átlagkeresetük helyett a rehabilitációt megelőző munkakörben dolgozó várások, segédvárások, csapatelölések, csatlósok, szállítócsalékok, bányaiiparosok, szakmunkások, csapatra telepít-

tett, vagy csapatokat közvetlenül kiszolgáló iparosok, betanított és segédmunkások, gépészek szállító gépezetű átlagkereset-ellátásával figyelembevételével 8/1983. (VI. 23.) Eü-PM sz. együttes rendeletet. Itt tehát a szakmai átlagbéréket kell figyelembe venni, s az üzemi nyilvántartást is ennek megfelelően kell kialakítani.

A módosító rendelkezés részletesen foglalkozik az új juttatási formával, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadékával. Meghatározza ennek juttatási feltételeit, amelyek a következők:

— munkaképesség változásának mértéke legalább 30 százalék;

— életkortól függően a rendelkezésben megállapított ideig föld alatti bányamunkát végzett;

— munkaviszonya megszűnését megelőzően rehabilitációs munkakörben dolgozott;

— munkanélküli ellátásban, keresetkiegészítésben (ide értve a bányászati keresetkiegészítést is), továbbá állandó özvegyi nyugdíjban nem részesül.

A fenti feltételeknek együttesen kell fennállni. A feltételekből látható, hogy a bányamunkáról kivett dolgozót külszínen kell rehabilitációs munkakörbe helyezni, és csak ezután lehetséges a járadékban való részesítése.

A rendelkezés szerint az egészségkárosodási járadék mértéke az átlagkereset 50 százaléka. A járadék összegének megállapításánál a jogosultság kezdőnapját megelőző naptári évben elért átlagkeresetet kell figyelembe venni.

Az együttes rendelet meghatározza az egészségkárosodási járadékra való jogosultság megszűnésének eseteit is, amely a következő:

— a dolgozó munkaképességváltozásának mértéke az OSZI orvosi bizottságának véleménye szerint nem éri el a 36 százalékot;

— az ország területét külföldön történő állandó letelepedési szándékkal hagyta el.

A bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka iránti igényt a jogosult lakóhelye szerinti illetékes társadalombiztosítási igazgatósághoz kell benyújtani, s a járadékot a Nyugdíjfelosztó Igazgatóság folyósítja.

A záró rendelkezés szerint az érintett dolgozókat 60 napon belül OSZI vizsgálataira kell irányítani, természetesen azokat, akik nem rendelkeznek az OSZI által megállapított százalékkal. Kedvező rendelkezés, hogy a keresetkiegészítés összege a felülvizsgálat során nem lehet kevesebb a hatálybalépés napját megelőzően folyósított keresetkiegészítés összegénél.

A gyakorlat fogja eldönteni, hogy az új rendelkezés mennyire felel meg a dolgozók elvárásainak. Az minden esetre pozitívan értékelhető, hogy a munkanélkülivé vált rehabilitált dolgozóknak anyagi alapot biztosít a megélhetéshez, s ez napjainkban nem kis dolog.

J. K.

Álláspont

Az Ércbányász olvasóihoz

A Munkáspárt (MSZMP) Pécs városi tagsága, és az urán dolgozókat tömörítő I. alapszervezet szomorúan és sajnálattal veszi tudomásul, hogy a 25 éven át rendszeresen megjelenő, zömében társadalmi alapon készült — a vállalat dolgozóit és a várost is becsüléssel, szókimondóan, színvonalasan szolgáló munkás újság megszűnik.

Eljött a munkanélküliség, a szegénység ideje, és a dolgozók elveszítik egy fórumot, amely foglalkozhatna velük, gondjaikkal, bajaikkal. Az urán dolgozói Pécsen élve élvezték a városi élet előnyeit, de sokakat adtak magukból a városnak, a közösségnek is. Ezért vettek részt a társadalmi munkákban. Az egyetemek, iskolák, intézmények, kulturális, tudományos szervezetek, a sport, és a város kommunális és szociális élete sokat kapott a kollektívától.

A társadalmi élet egy színter volt az „Ércbányász”, amely mindezekről lelkiismeretesen hírt adott, népszerűsítette az önzetlen, tettekre kész embereket, bányászokat. A vállalatot tudatosan tették tükre a szűk látókörű, szovjetellenes politikusok és most búcsúznak egymástól, a nyugodt élettől, a létebiztonságtól, a tisztességes munkalehetőségtől, és ráadásul a munkás újságunktól, az „Ércbányásztól”.

Sajnos, nem kell sok idő ahhoz, hogy a nép rájöjjön arra, hogy megtévesztették, félrevezették. A nyugati tőke nem önzetlenül támogatta a rendszer megdöntését. Most mindenki — kivéve a hatalomra kerülteket — fizetni fog.

Ha hagyjuk a baloldalt széttérni, kismenni, a Horthy-világ nyomorát, kiszolgáltatottságát fogjuk megkapni. Minek a munkásnak ehhez újság?

Mi a Munkáspárt tagjai és bizonyára az urándolgozók többsége egyaránt sajnáljuk az újságunkat, amelyre a rendszerváltás miatt nincs pénz.

Minden elismerés és köszönet azoknak, akik az elmúlt évtizedekben ezt az újságot írták, elkészítették. Erőt, egészséget és munkás összefogást kívánunk az olvasóknak, akik most sajnós, megint szegényebbek lettek egy fórummal. Így haladunk az ígért demokráciából valami más felé!

Pécs, 1991. 02. 20.

Iványi Zoltán
IV. ü. v. járási, alapszervezeti titkár

Levél egy kollégának!

Kedves C. J.

Nem szokásom — bár ma divatos — nyílt levelet írni, de oly sokszor ígérte, hogy egy-egy cikke megjelenése előtt személyesen vagy telefonon konzultálunk, s ez eleddig egyszer sem történt meg, ezért folyamodom ehhez az eszközhöz.

Ismeretségségünk, úgy egy évre nyúlik vissza, akkor figyeltem fel azokra az írásaira, amelyek valamilyen formában érintették vállalatunkat. Hogy Ön az elmúlt egy évben előbb az Új Dunántúli Naplónál, majd a Tolnai Népszáznál, a Mai Reggelnél, s legutóbb a Magyar Nemzetnél helyezte el cikkeiket, engem nem inspirál mindenféle rosszindulatú feltételezésre, számomra ez inkább az Ön szakdolgozatát bizonyítja. Meg aztán valamennyire ismerem is az újságírók helyzetét.

Első ízben akkor léptünk telefonkapcsolatba, mikor megjelent egy kis írása vállalatunkról, s az viszonylag sok pontatlanságot, feltételezést tartalmazott. Kérdeztem, honnan származnak információi, mire Ön elmondta, kollégákkal, ismerősökkel való beszélgetésekből. Ekkor kértem Önt először, jöjjön el, beszéljünk meg anyagait, nehogy azokba szakmai hiba csúszson. Ön erre ígéretet tett, ám azóta sem találkoztunk.

Másodízben személyesen ugyan nem találkoztunk, de vállalatunk szakembere a Mai Reggelen október 10-én megjelent Gammasugár a zsebben című cikke után

hosszasan beszélgetett Önnel. Nem tudom, miről esett szó Önök között, de feltételezem, hogy a szakember már a címet is szóvá tette, mondván izgalmas, figyelemfelkeltő, de azt még a laikus is tudja, ha más-honnan nem, hát a régi „létezőtanyafolyamok” idejéből, hogy a gammasugárzás leáryékolására vastag ólom, még vastagabb acél, vagy több méter vastag kő, vagy betonfal szükséges, mely ugye, egy nadrágszabó esetében kivitelezhetetlen, de legalább is kényelmetlen lenne. A cikkben aztán — hivatkozva egy ittjárt német fiatal ember mérésére — Ön leírja, hogy a kővágószőlősi elágazásnál „a radon veszélyes határértékének a tízszeresét mérték” — nagyvonalúan eltekintve ez érték ismertetéséről, s arról nem szólva, hogy ez a radioaktív bomlástermék csak zárt, szellőztetetlen térben okoz igazán veszélyt.

Vagy ott az előbbi cikk megjelenését követő napon, úgyszintén a Mai Reggelen lehozott cikke „Kellemetlen kényszerügydíj” alcímmel. Hej, de sok mai munkanélküli mondaná, bár neki ajánlottak volna ilyen kelemelenséget! A rövidke cikk aztán „rémhír”-nek nevezi a bányabezárásra hozott kormányhatározatot, s az már csak mellékes, hogy az író tárgyaló partnereinket Glencar helyett „Gledcan”-nak nevezi.

Ezek az esetek azonban elnézhetőek lennének, ha el nem kapta volna Önt az általam Boda szindrómának nevezett jelenség. — Január 16-án — mint arról az Ércbányász is igen

részletesen beszámolt, vállalatunkhoz érkezett az amerikai Golder cég elnöke és munkatársa, hogy előadást, fórumot tartsanak a veszélyeshulladék tárolók kialakításában szerzett nemzetközi tapasztalataikról. A fórumra sok kollégájával Önt is meghívtuk. Cikk jelent meg róla az Új Dunántúli Naplón a Népszavában, s az Ön tollából a Magyar Nemzetben is: „A laikusok tiltakoztak. Mégis Bodán lesz a hulladéktemető?” fel. és főcímmel.

A fórumon, ahol írásos jegyzőkönyv, magnó- és videofelvétel készült, s mintegy három órán át tartott, egyetlen egyszer sem hangzott el ez a helységnev: Boda.

Így azután a cikk címe nem annyira figyelem — mint inkább zavartkeltő, látszólag lényegtelen, hogy Ön a tároló közet nevét aleurolit helyett aleolitnak értette, hisz belátom, az agyagkö idegen neve valóban nehezen érthető, az azonban már látszólag sem lényegtelen, hogy Ön úgy értette, „a tervek szerint a hulladéktemetőben az atomerőmű kiégett fűtőelemeinek maradványait, valamint a négy dél-dunántúli megye kis- és közepes aktivitású veszélyes hulladékait tárolják”.

Nos ebbe a mondatba súlyos hiba csúszott, mely az ellenérzések fokozására, az indulatok felkorbácsolására jó csupán, ugyanis nem tervezték itt elhelyezni az atomerőmű kiégett fűtőelemeit, sem azok „maradványait”. A dolgok mai állása szerint erre nincs is szükség.

A mondat második fele nem hangulatkeltő, csupán értelmetlen. Szakembereink ma is törlik a fejüket, mit kell érteni a kis- és közepes aktivitású veszélyes hulladékon. Mert van kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladék, és van első és másodosztályú veszélyes hulladék. A kettő összeházasításából még öszvér sem született.

Legutóbb ismét a Magyar Nemzet hasábjain találkozhattam az Ön nevével, a „Tiltakoznak a bodaiak” cikk alatt, február 16-án. Ön elment Bodára, meghallgatott néhány embert, leírta a hallottakat. Például „a pécsi vásárcsarnokban már nem akarnak a bodaiaktól szinte semmilyen árut megvenni”. Nem merült fel akkor Önben néhány kérdés? Például, hogy ki vásárol a piacon úgy, hogy előbb azt kérdezi az árustól, hogy honnan jött? Hogy nem az ár, vagy a minőség a fő akadály? Vagy fizetőképesség hiánya?

Ön azt írja a cikkében: „Ahogy hallgatom őket, egyre erősödik a gyanúm, még a szakembereknek sem hinnének”. Ahogy olvasom az Ön rólunk szóló cikkeit, egyre erősödik a gyanúm, hogy nincs is szándékában az emberek hitének erősítése.

Tisztelettel: Kablár János

Utóirat: Elnézését kérem, hogy a nevét C. J. monogrammal helyettesítettem, de levelem nem az Ön személye, hanem a felületességével, szakszerűtlenségével, egyoldalúságával a hangulatot rontó újságírói magartás ellen íródott. K. J.

A foglalkoztatáspolitikai eszközrendszer

A Magyar Tudományos Akadémia Munkatudományi Bizottsága február 12-én a Pécsi Akadémiai Bizottság székházában tartotta a soros ülését a tömeges létszámelbocsátás kérdéseiről. Délelőtt neves szakemberek tartottak előadásokat, majd délután kívülálló, létszámleépítésben érintett vállalatok képviselői mondták el tapasztalataikat.

A hozzászólásokból tapasztalható volt, hogy az ország minden részében kialakultak foglalkoztatás szempontjából kritikus körzetek. Időszerű volt tehát, az ezzel kapcsolatos jogszabály hatályon kívül helyezése. Kritikát kapott azonban a foglalkoztatáspolitikai többi eszközrendszer is.

Az igen költséges munkanélküli segélyrendszer nem oldott meg semmit. A segély a megélhetéshez nem volt elegendő, nem segítette elő az újból foglalkoztatást. Különösen kevésnek bizonyult az a segély a lakáshitellel terhelt dolgozóknak. Nem várható jobb körülmény a munkanélküli segély helyett bevezetett járadéktól sem, amelyet a Szolidaritási Alapból fognak téríteni.

Az újrakezdők, pályakezdők kölcsönét már a múlt évben megszüntették. A pályakezdők a Foglalkoztatási Törvény alapján munkanélküli segélyben részesülhetnek, amelynek mértéke a mindenkori mi-

nimális bér 75 százaléka. Jelenleg ez 4350 forint. Tessék ebből megélni. A munkahelyteremtő beruházások külön támogatását a múlt év közepén szintén megszüntették. Eppen akkor, amikor egyesek már elhatározták, hogy vállalkozásba kezdenek, s ehhez megfelelő körülményeket kezdtek kialakítani. A hitel hiányában az ötletek elhalásra kényszerültek.

Nem sok sikerrel járt az átképzési rendszer sem. Megfelelő szerkezetű alakképzési program hiányában a feleslegesnek minősített munkaerőt nem lehetett átirányítani, átképezni. Példa erre vállalatunk is, ahol a jelentős mértékű létszámleépítés mellett is vállalati támogatással 49 fő, a munkaügyi szolgáltató iroda szervezésében 43 fő vett részt a múlt évben átképzésben.

Az áttelepülési kölcsön sem volt népszerű. A leépített dolgozó nehezen talált munkát másik településen vagy országban, s még nehezebben szerezhetett új lakást. Így nem kell csodálkozni, hogy vállalatunktól is csak öt dolgozó vette igénybe ezt a lehetőséget. A Korengedményes nyugdíjazás népszerű volt a dolgozók körében. Az állami költségvetés azonban csak korlátozottan vállalta át az anyagi terheket. Vállalatunknál 316 dolgozó kapott engedélyt a korengedményes nyugdíjazásra. A rendszer itt is kriti-

zálható, mivel a korengedményben is részesülő, főleg külszíni dolgozóknál igen alacsony nyugdíj lett megállapítva. E dolgozók ugyanígy viszonylag alacsony átlagkeresetben részesültek és kevés szolgálati évet szereztek.

Az állami végkielégítés igénybevétele is erősen korlátozott volt, anyagi

eszközök hiánya miatt. A tapasztalatokból okulva, az új rendszerben már vállalati költség terhére fizetik a végkielégítést, amennyiben a vállalatok e célra fedezetet tudnak biztosítani. A korlátozott forrás mellett a végkielégítés rendszerét azért is bírálták, mert lassú az átfutási idő, későn történik az átutalás. A jo-

gosult dolgozóknak ez jelentette volna a megélhetési forrását, az esetleges vállalkozás induló tőkéjét. A késői kifizetés ezért gyakori gondot okozott a dolgozóknak.

A fentiek csak egy-egy villanás a foglalkoztatás politika gondjaiban. Problémák vannak a leépítés szervezésében, az önkor-

mányzatok hozzáállásában, az érdekvédelemben stb. Nagy feladatot vállalt tehát magára a munkatudományi bizottság, amikor úgy döntött, hogy a problémákat összegyűjti és a Munkaügyi Minisztériumnak átadja. Az új Foglalkoztatási Törvény kidolgozásánál a tapasztalatokat talán hasznosítani tudjuk. J. K.

B-LISTA

Ha illetékes elvtárs még mindig „funkcionálna” — már legalábbis a Rádiókabaréban, — bizonyára kikérné magának, hogy ezt a ronda kifejezést egyáltalán valaki is a szájára vette, hisz köztudomású, hogy maga a módszer már idejével múlt, és különösen a demokrácia építése közben ki a fene beszél „bállistázásról”?

Persze az „A-listázás” az más — követhetnénk a nagy tudor gondolatmenetét. — Az létezik! Ha Átszervezés miatt kerül valaki az utcára az nem ugyanaz. Világos elvtársak? — kérdezné a párt hű elkötelezettje.

De, hogy stílszerű legyek, ki a fene beszél itt már pártól, pártállamról? Még állhatnánk neki lebontani.

Pedig már megtörtént. Mármost, hogy a B-listával találkoztam a minap. Sokak megnyugtatóra leszószem, hogy ehhez egyetlen pártiroda páncelszékényét sem kellett fel-feszítenem, ám a vállalat egyik bányauzemében olyan dolgokat tapasztaltam, ami mélysegesen meglepett.

A dolog ott kezdődött, amikor egy vajúró munkahelyen a sűrített levegő harsány sívását túlkibálva harmadszor kérdeztem meg, hogy is hívják X. Y-t, ám a zaj miatt az előnevet csak nagy nehezen tudtam lebetűzni, miközben a jóhumorú körletvezető minduntalan azt harsogta a másik fülembe, hogy X. Y. nem csupán egyszerűen X. Y., hanem X. B. Y.

A „B” pedig ebben a „túlkeresztelésben” a bünső

szó rövidítése, ami erre felé tulajdonképpen a „bum-lis” megfelelője, ám ezt a jelzőt törölték a szótárból, hisz amúgy is kevés a bányász. Arról nem is szólván, hogy még kevesebb az olyan melós, mint X. Y., akire mindig lehet számítani. Csak a legutóbbi fizetésnapon családtagok benne főnököltek, amikor is a nevezett úgy jelentkezett munkára, mint aki előzőleg feltehetőleg fenéki végigkóstolta a Boglári Borkombinát összes termékeinek vaskos listáját, leszámítva a rendkívül egészséges rostos üdítőitalokat.

A B-betűnél maradványok Bartók Béla képmásával díszített bankó búslakodhat majd a következő fizetésnapon azon, hogy nem a hősünk által átvett boríték belsejében balligdal el a következő BB-lista kóstolásra.

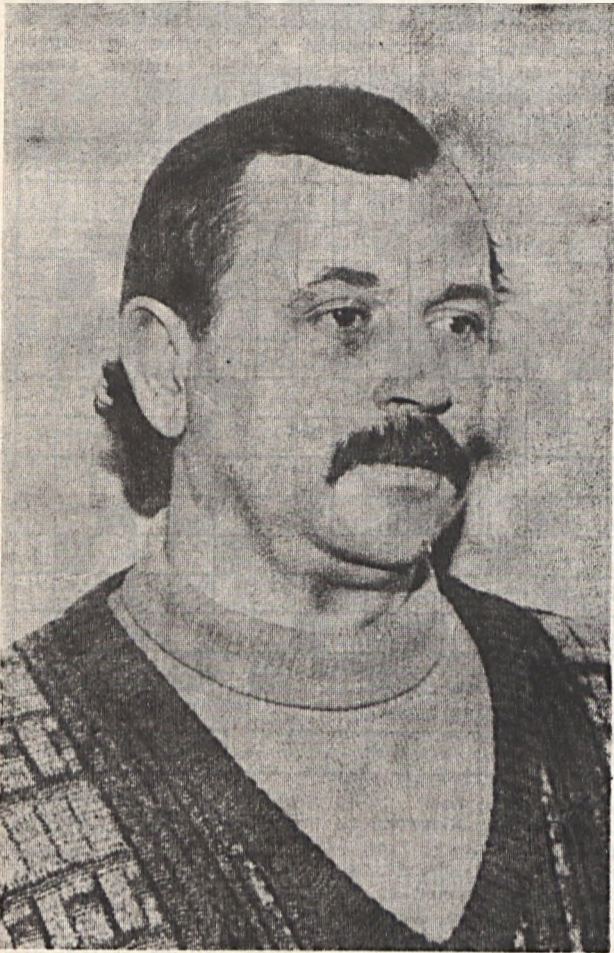
A prémiumelvonás persze messze áll még a B-listázástól, ám a körletiroda ajtaján egy hosszú névsor emlékezteti az ide betérőt, ki az, akinek már csak huszonöt nap szabadsága van az itt dolgozók közül.

Pontosabban már nincs, hisz a tervezett nyári leállítás miatt e fölött már a munkáltató rendelkezik. Persze az érintettek közül jópáran vétlenek a dologban, csupán azért áll ott a nevük, mert az ionizációs pótlékkal ennyi az alapszabadság és nekik eleve ennyi jár.

Az viszont egyenesen irigylésre méltó, hogy a listán szereplők milyen biztonságban érezhetik magukat, hiszen ezek szerint — legalábbis júliusig — számíthatnak a munkájukra az üzenben.

N. G.

Ahol uránbányász a polgármester Ha a 34-es szállít...

Obányán, a keleti Mecsek tén legfestőbb völgyében meghúzódó kis településen a tavalyi helyhatósági választások során Dani Ferenc, egy harmincnégy éves uránbányász nyerte el a helyi lakosság bizalmát és lett a falu polgármestere.

A fiatalember tizenkét évvel ezelőtt jött a III. sz. bányászhoz dolgozni, hogy az ötfős családnak biztos megélhetést nyújtson. A három kicsi gyerek azóta már felcseperedett, ő pedig már jó ideje csapatvezető vájárként keresi a bányászok nehéz kenyerét.

Mindenesetre igen csak pikáns eset, hogy Ófalu — az ide tervezett és nagy port felvert atomtemető — szomszédságában „urános” ember kerül egy település élére, de hát úgy tűnik, a helyi lakosság inkább bízik az emberismeretében, mint a mesterségesen felkorbácsolt indulatok okozta előítéletekben.

Három éve költöztünk Obányára — mondja a mintegy kétszáz lelket számláló település újdonsült polgármestere. — A feleségem idevalósi, így hát hovatovább már hűsz esztendeje ismerem a falubelieket. Nagyon jól esett, hogy független jelöltként állítottak, és már az első fordulón megkaptam a szükséges szavazatokat.

Dani Ferenc nem főállásban, hanem, mint „tiszteltdíjas”, a bányamunka mellett látja el a polgármesteri teendőket. Arra a kérdésre, hogy miként néz ki egy napja, miféle ügyes-bajos gondolataival keresik meg az embereket, elgondolkodva válaszol.

— Annak idején a jobb kereset miatt vállaltam el az állandó éjszakai munkát. Ennek most megvan az előnye, hogy napközben bárki megkereshet, és meg is talál a falubeliek közül. Egyébként ezt már korábban — amikor még falu-

tet biztosítani. Tavaly is négy itt letelepedni szándékozót voltunk kénytelenek emiatt elutasítani.

— Egy másik igen fontos teendőnk a vezetékes vízvezeték megteremtése. A lakosság háromnegyed része vállalná is a vele járó terheket, így a tervezés már folyamatban van és remélem, hogy legkésőbb jövő év őszére megoldódik a probléma.

— A szomszédos Mecsek-nádasdól karöltve folyamatban van a telefonhálózat korszerűsítése is. Ha minden igaz, ugyancsak jövő szeptemberre valamennyi telefonigénylő készüléket kap a községünkben.

— Szeretnénk egy új, korszerűbb elemiszertelőt is nyitni a jobb ellátás biztosítása céljából. A tervezés már itt is előrehaladott állapotban van, és úgy tűnik, rövidesen hozzákezdhetünk az építéshez, ráadásul egész elfogadható költséggel.

— Az imént említette a vízvezeték kiépítésének szükségességét. Ez nyilván sokba kerül majd. Tervezik esetleg helyi adók bevezetését?

— Semmiképpen sem. A vízvezeték kiépítéséhez célpályázat útján szeretnénk állami támogatást szerezni. Persze, a megvalósításhoz a falu népének áldozatvállalására is szükség lesz. Néhány éve ugyancsak lakossági összefogással központi tv-antennát szereltünk fel, amelyről — kábelhálózaton keresztül jut el az adás minden lakásba. Ma már egy parabola antenna segítségével a három legnépszerűbb németnyelvű műholdas program (a SAT-1, az RTL PLUS és a PRO 7) is mindenhol fogható. Akkor a vízvezeték miatt ne tudnánk kiépíteni — mondja végezetül Dani Ferenc.

Nógrádi Gábor

A III-as akna tizennegyedik szinti rendezőjén végeláthatatlan csillor varrógéppel készült. A teli dug lehetősége. Ez azt jelenti, hogy míg a karotázis méretei alapján csupán nyolcként megnézi a darabos szűrke anyagba döfködött rovásfákat és elégedetten konstatálja, hogy a 34-es csapat megint csak kitétt magáért.

Volt olyan nap, hogy a csapat egymaga csaknem kétszer annyi fémkilót szállított, mint ami az egész körlettel szembeni elvárás — magyarázza a kísérem. Tulajdonképpen egy kísérleti munkahelyre megyünk most, ahol úgynevezett pilérbiztosítást fejtesben a talp felszedésével több mint három méter vastagságú ércet művelünk le egy

ról beszél, hogy e módszer alkalmazását egyebek között a túligazolódás tette lehetővé. Ez azt jelenti, hogy míg a karotázis méretei alapján csupán nyolcként megnézi a darabos szűrke anyagba döfködött rovásfákat és elégedetten konstatálja, hogy a 34-es csapat megint csak kitétt magáért.

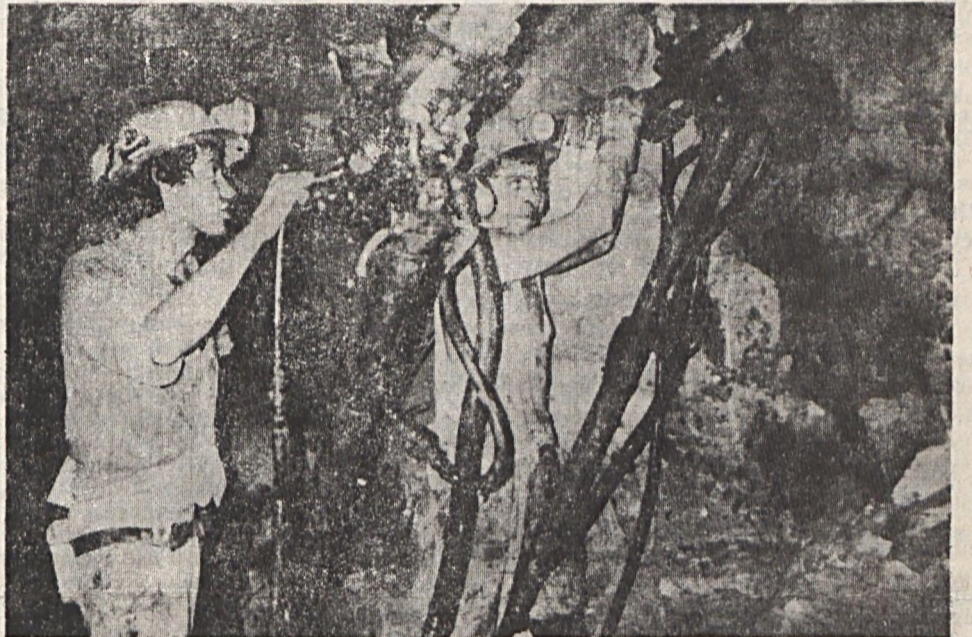
Kiadós gyaloglás után végre a 34-es csapat feltörése alatt állunk. Lent a vágaton most minden csendes, csupán néhány üres csille várakozik a töltőgárat alatt, ám fentről már a fúrógépek távoli zaja hallik.

Prisztás Ferenc csapatvezető irányításával Orsós Ferenc segédvájár, és Otorcz Tibor csillás feszül a fúrógépekkel a homlokban.

van a homlokban. A piros szín ugyanis az operátorok robbantási engedélyén az első osztályú minőséget jelöli.

A meredek dőlésű, tágas kamra így is oly magasnak tűnik, hogy a legdaliásabb természetű kosárlabda centerrek is bátran kinyújtózkodhatnak benne, hát még, ha majd a talpat is „felszedik” a későbbiek során. A fémámerdőhöz és a sűrű szegecsbiztosításhoz szokott idegen kicsit furcsán érzi magát itt, ahol csak a pillér és a kőzet szilárdságában bízhat az ember, de a csapat tagjaiban nincsen félsz.

Nagyon jó a kőzet — magyarázza a csapatvezető. Egy ilyen sima lap alatt, legálább olyan biztonságban va-

Prisztás Ferenc csapatvezető és Orsós Ferenc segédvájár a főtelyukak fúrásához készülődik. Csöndör László felvétele

állásból. Azzal, hogy nem két szelvényben termeljük le az ércet, megspóroljuk a padolás — több millióra a tetemes költségség is, sokkal gyorsabb a

Elnémulnak a fúrókálapácsok és az oszladozó kőpárában Pozsár Sándor és csapatvezető már a tőtehető — tetemes költségség is, sokkal gyorsabb a

Aztán a körletvezető ar-

gyunk, mintha például padolás lenne a fejünk fölött. Sokkal gyorsabban végzünk így egy kamrával, mint a hagyományos biztosítás mellett, így mire romlana a kőzet állaga, mi már odébb álltunk egy házzal. Szóba kerül, hogy a csapat éppen a kiváló ércminőség, no, meg a magas termelékenység révén jól húzza a körlet szekerét. Ez aztán a fizetési borítékok vastagságában is megmutatkozik, és bizony a jó kereset arányában az irigyek száma is növekedhet.

Nincs okunk panaszra — szögezi le Prisztás Ferenc. Ugyanakkor az is igaz, hogy van még néhány jó csapat a körletben és ők is jól keresnek. Hogy irigykednének ránk? En nem tudom, talán Tibi tudna erről beszélni, mert őt szokták időnként máshová telepíteni.

Szerintem csak a hűvek irigykednek a 34-esre veszi át a szót a csillás. — A jobb csapatokon általában ez szóba sem kerül, hisz ők sem panaszkodhatnak, no meg tudják, a jó pénzért mindenhol keményen meg kell dolgozni. — Arra a kérdésre, hogy megnyugodtak-e a kedélyek és, hogy mit várnak a vegyesvállalati szerződéskeztéstől, a csapatvezető egyetlen szóval válaszolt.

Munkahelyet. — majd magyarázólag hozzáteszi — Azt, hogy továbbra is legyen hol dolgoznunk, hogy meglegyen a kenyerünk, hogy el tudjuk tartani a családot. Várhatunk ennél többet a mai világban?

Nógrádi Gábor

Aki távozik és aki marad

— Ugye, milyen szép temetése volt a csapvezetnek? — kérdezte Feszke Ferkó csillás Akna Zsomp vájárt. — Szép, szép, de kár, hogy az öreg úgy felhélkizte magát a gondoktól. Régóta sejtettem, a szíve nem fogja bírni ezt a hercehurcát. A fene egye meg, ebben a kis hazában semmi sem megy simán, zavaró a sok дума, a kimagyarazkodás.

— Itt ez az — kontrázott rá Ferkó — az apámat is szélütés kerülgette, amikor látta, hogy a csatornába öntik a kifejt tejet. Világéletében paraszt volt az öreg, s jószágokkal foglalkozott egyváltékban. Agyvérzést is akkor kapott, amikor mondták, vágja le a marhákat, s kap kárpótlásul tízezer forintot. Még jó, hogy anyám abbahagyta a tejfői- és túrókészítést, mert akkor hamarosan mindkettőjüket temethetném.

— A túró életbe — kiáltott nagyot Ferkó —, hát hol lesz ezek után paraszt, aki majd sorba áll, hogy visszaigényelje a földjét? Vagy feldobják a mennyekbe a porhüvelyükből a lelküket az öregek, vagy nem fogják tudni, mit is lesz érdemes természetni. Mert ennyi erővel az is kiderülhet, hogy sok lesz a búza, s a fenének sem kell, kukorica meg biztosan nem, hiszen nem lesz jószág, ami megegye.

— Igazad van haver — summázott Zsomp — hiszen a bányász is nem oly rég, még fontos ember volt. Most meg? — legyintett nagyot, majd folytatta. — A jó Isten sem tudja, mikor megyünk kollektív csörlakónak. A szentet a németektől hozzuk, bauxit sem kell már, az uránnal is vajúdnak, de ugyan így, baj van a homokkal. Mert ez is, ha nem lesz építkezés már, talán a homokozókba kell, bár abból is alig van már.

— De gond az van, haver — válaszolt a csillás — és jócskán akadnak ott fent, akik szerint ez így van rendjén.

— Mert az a Kalasnyikov malőr is megérne több misét, hiszen tagadtak, ködösítettek, mutogatnak, le nem mondanak, ellentmondanak, majd bejelentik, mindez oké. A francokat az, hiszen próbálják csak behozni az országba egy, azaz egy riasztó pisztolyt, s úgy elveszik tőled, mintha te lennél a nagy maffiózó. Hiába mondanád, az a nagyinak kell, mert fél szegény egyedül, s az a durrogó szerkezet egy kis bátorsággal töltené el.

— Bizony így van, jól mondog Ferkó, mert nem mindegy, hogy ki mondja, így van jól. Mert hát szigorú szabályok írják elő, ide fegyver be csak úgy nem jöhet, kifelé viszont rugalmasan kell intézni az ügyeket. Csorga Lőrinc csapvezet is élne ma, ha melősként nem izgatja fel magát annyira. Mert a nem melős ennyire sosem lesz ideges, ő nyugodtan kijárja, hogy a dolgai flottul menjenek. Hiszen minket maximum a körletvezető fogad, aztán vagy segít, vagy azt mondja, Kovács 13 menjen maga a francba. De a nem melős az orvoslást több lépcsőben intézi el, itt jó szót kap, ott vállon veregetést, amott kávét amig várakozik, majd megnyugodva távozik. A Foltányi mindenit!

— Hát az öreg nem távozott nyugodtan, viszont a Kalasnyikov elvtársak utaztatói urasan közölték, nem távoznak. Nyugi! Kétszeresen, hiszen az átlag magyarral bizton közölnek majd még egy s mást. Csak nehogy idő előtt belepustuljon a már ma is alig van megélhetésbe ez a kis ország — mondta szomorúan a csillás.

— Bizzál pupák — idézte a csapvezet megszólítását a vájár —, ha mi már nem leszünk, azért ott fent még nagyon is jól mehetnek majd a dolgok. Nyugi, a nagyok közül sem ideges senki. A mellébeszélős, munkanélküls mindenit!

V. T.

MECSEKI Ércbányász

A MECSEKI ERCBANYÁSZATI VALLALAT DOLGOZOINAK LAPJA

XXVIII. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM

1991. MÁRCIUS 15.

Munkásgyűlések: nyári leállás

Március első teljes hetében munkásgyűlések zajlottak az üzemekben, aknáknál, ahol az igazgatók, aknavezetők tájékoztatták a dolgozókat.

A már jóval előbb elkezdett információgyűjtés után a vállalat vezetése úgy határozott, hogy július 15. és augusztus 2. között a Mecseki Ércbányászati Vállalatnál üzemzűnetet rendel el. Erre az időre a dolgozóknak 15 nap évi rendes szabadságot kell tartalékolniuk.

A nyári leállást több tényező is indokolja. Az év első két hónapjának viszonylag gyenge termelési eredményei azt követelik, hogy a tavaszi hónapokban nagyobb intenzitással, jobb teljesítményekkel, jóval egyenletesebben termeljen a vállalat. A bányászati igazgatóság, bár-

mivel az összlétszám a tervezettnél magasabb, az alkalmas embereket éppen ezért vajúgati munkákra csoportosítja ott át. Az évkezdet alacsonyabb tervek teljesítése könnyen válhat kapkodássá, mely az üregmagasság tartásának, a minőség munkának is gátjává válhat. Ezért ott most is a szervezett, fegyelmezett munka az alapvető cél.

Természetesen a bányászati igazgatóságnál ütemezett leálláshoz, illetve a leállás idejére tervezett egyéb munkálatokhoz — karbantartás, felújítás, szerelések, javítások — kapcsolódnak a dúsításban és az üzemeltetésben dolgozók. Az alapszolgáltatások ügyeleti rendszerben természetesen tovább folynak.

A 15 nap kötelező szabadság kivételé tehát a munka menetében nem okozhat zökkenőket, bár-

milyen kiesést, költségkímélő hatása előzetes számítások szerint 10 milliós nagyságrendű megtakarítást eredményez. A vállalat vezetése az időpont meghatározásakor az előzetes véleménykérés eredményén túl azt is figyelembe vette, hogy a bölcsödék, óvodák jó része is ebben az időszakban zárja be kapuit a karbantartási, felújítási munkák, s az ott dolgozók szabadságolása miatt.

Természetesen lehetnek egyedi problémák, hiszen van, aki már kivette szabadságának nagy részét, s így nem maradt elég a leállásra, van akinek más időpontra szóló beutalójegy van, s lehetnek más gondok is. Ezeket a helyi vezetés egyedi elbírálással fogja megoldani, berendeléssel, a leállás alatt folyó munkálatokba való bevo-

nással stb. Azt azonban minden dolgozónak meg kell értenie, hogy a kényelmes létszámtartalek ideje lejárt, egyre szigorúbb a munkaerő-gazdálkodás, csak a ténylegesen szükséges létszámmal lehetséges és kell dolgozunk, a szerződött mennyiséget a lehető legalacsonyabb költséggel kitermelnünk.

A munkásgyűléseken ugyanakkor szóba került az év végi leállás kérdése is. Amennyiben a vállalati eredmény ezt lehetővé teszi, az év végén többnapos üzemzűnetet tervez a vállalatvezetés.

Ennek részleteire a nyári leállás után közvetlenül visszatérnek, az azonban már ma is jól látszik, hogy a rendkívül energiaigényes téli munkanapok kiváltása valamilyen formában feltétlenül célszerű lenne.

Diktatúra, bürokrácia, szolgálat Átalakul a Központi Földtani Hivatal

A Magyarhoni Földtani Társulat Dél-dunántúli Területi Szervezete, melynek jelenleg 91 tagja van — sokan közülük vállalatunk szakembere — február 28-án vezetőségválasztással egybekötött előadói ülést tartott, melynek keretében dr. Komlóssy György, a Központi Földtani Hivatal elnöke adott tájékoztatót a hivatal átalakulásáról.

Bevezetőjében azt emelte ki, hogy a KFH nevében megváltozik, jellegében pedig átalakul a közeljövőben. Az új szervezetnek olyanak kell lenni, hogy működőképes legyen a megváltozott gazdasági viszonyok között most, s a jövőben is. Az új szervezet neve Mar-

gyar Geológiai Szolgálat (MGSZ) lesz, ahol a név is tükrözi a tartalmi változást, az eddigi hatóságát és hivatalát felváltja a szolgálat, a társadalmi igények szolgálata, az intézményrendszer valós társadalmi érdekek alá rendelése az elvont tudományoskodás helyett.

Az MGSZ keretében működik tovább a Magyar Állami Földtani Intézet és a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet. Az elnök kitért arra, hogy a nemzetközi gyakorlatban egyedülálló a két geoszakma intézeti elkülönülése, nálunk ez a történelmi tradíció. Összefogásuk, koordinálásuk biztosított a

szolgálat új szervezeti felépítésében, mely ugyanakkor nem zárja ki az önálló kutatások lehetőségét. Az ipari jellegű kutatások természetesen leválnak a szolgálat feladatokról, az a vállalatok feladata lesz, itt csupán előkutatás folyik. A szolgálat nem szól bele az ipari kutatás részleteibe, megszűnik a bürokratikus beavatkozás.

Az elnök kitért arra is, hogy az ásványvagyon védelme profitorientált piacgazdaságban új tartalmat kap, annak gazdasági szabályozók révén kell érvényre jutnia.

Gyorsítják a szakcikknek kiadványok megjelenését, széles körben tervezik javi-

tani a propagandát, javítják a külkapcsolatokat, konkrét tervjavaslatok készülnek a szolgálat keretében, egy-egy területen mit akarnak elérni, milyen vizsgálati programmal, s ebben számítanak külföldi anyagi segítségre is, melyre, ha a cél konkrét, a program szimpatikus, van is esély.

Az előadás után került sor a tisztújító választásra. A Magyarhoni Földtani Társulat Dél-dunántúli Területi Szervezete elnökének Érdi Krausz Gábor, vállalatunk területi főmérnökét, titkárnak Konrad Gyulát, a MÁFI Dél-dunántúli Területi Szolgálat geológusát választotta az ülés. K. J.

Finita

Finita. Ezt a címet adta Ady egy viszonylag kevés ismert, lemondó hangulatú költeményének. Vége van — így kezdődik a vers.

Finita la commedia — ezzel a mondattal jelezték Olaszországban a commedia dell' arte színészei a közönségnek, hogy vége az előadásnak.

Finita. Ezzel a címmel rövid kis írásban búcsúzik az Ércbányász szerkesztősége az olvasóktól, kik most az utolsó számot veszik kezükbe. Eppen ezért, talán megbocsátható most a szomorkás, nosztalgikus hangnem.

1964. június 1-jén jelent meg először lapunk, majdnem 27 éve. Egy bő emberöltő. A színvonal, a siker, szakszerűség vitatható lehetett néha, a szándék azonban soha: azt próbáltuk több-kevesebb sikerrel megvalósítani, ami egy üzemi lap feladata volt. Tájékoztató szűkebb pátriánk történéseiről, népszerűsíteni egy-egy dolgozót, bemutatni kollektívákat és egyéneket, tudósítani a szélesebb kört érintő értekezletekről, az ott született döntésekről, ismertetni a munkában, tudományban, technikában, szervezésben elért eredményeinket. Amennyire tudtunk, pozitívizáltunk és véleményi formáltunk, foglalkoztunk sporttal, kultúrával, és tréfálkoztunk is, amennyire időnk, a terjedelem, de főleg a tehetségünk engedte. Megszólaltattunk segédmunkást és minisztert, vezetőt és beosztottat, fizikait, műszakit és adminisztratívot egyaránt. Nincs róla kimutatásunk, de aligha akad olyan szakma, melynek képviselője ne kapott volna szereplési lehetőséget újságunkban. Közöttünk karikatúrákat, rejtvényeket, fotókat, ez utóbbiak technikai minősége nem rajtunk múlott. Egyszóval tettük a dolgunkat.

Ha egy lap megszűnik — erre manapság bőven akad példa — annak több oka lehet. Az első és legfontosabb, hogy az olvasó az újságot nem veszi meg, ha nem kell a kutyának sem. Ez a helyzet előállhat azért, mert az olvasó elfordult tőle, a tartalma számára érdektelen, esetleg ellenszenves, vagy azért, mert az árát már nem tudja megfizetni. Ha újságunk azért szűnt meg, mert tartalma elfogadhatatlan az olvasó számára, akkor nem a lapot, hanem a készítőket kell „megszüntetni”, lecserélni. Ezt erősen kétkeltem, hiszen az elmúlt két évben tudósításaink éppen azokra az eseményekre koncentráltak, melyek legszűkebb környezetünkben, a vállalatnál folytak. Hogy erre kevesen figyeltek oda? Ezt sajnos, több ízben tapasztaltuk, olyankor, amikor fórumokon, beszélgetésekkor felvetettük nekünk, ezt vagy azt, miért nem írja meg az Ércbányász, holott már régen megírta. Hogy túl magas lenne az ára? Aligha, hiszen kényszerűségből a költségek ugrásszerű emelkedése miatt, most az évi 120 forintba emelkedett előfizetési díj, 3-4 üveg sör ára, hogy triviális összehasonlítást tegyek.

Talán máshol lehet a baj. Tudunk arról, hogy a szerkesztőség által minden dolgozónak szánt levelet, még ma is egy iroda sarkában őrzik, tudunk arról, hogy volt hely, ahol akkor jelentették ki, nincs előfizető amikor a szervezést még meg sem kezdték. Elgondolkodtató.

A minap kezembe akadt egy két évvel ezelőtti példányunk, ahol karikatúristánk egy léggömbnek ábrázolta vállalatunkat, mely a minisztérium újjának nyomása hatására annak ellenére süllyed, hogy a rendelőintézet, kultúrház, sporttámaszat, plusz létszám feliratú ballasztokat szorgalmasan dobják ki a benne ülők. A rajzoló akkor még nem gondolt arra, hogy az objektív tájékoztatás ezen egyetlen vállalati eszköze is a kidobandó nehezékek közé tartozik majd.

Valahogy ideillőnek érzem Vine Deloria amerikai író egy mondatos mini történetét: Amikor egy antropológus megkérdezte egy indiánt, minek nevezték Amerikát a fehér ember idejövetele előtt, az csak annyit mondott: „a miénk”.

Nem sikerült túl derülőtőre ez a kis írás. Nem is ezt terveztük. Szerettünk volna vidám szívvel megemlékezni március 15-ről, a magyar forradalom évfordulójáról, s arról, hogy második éve ez hivatalosan a magyar sajtó napja. Évekig ez alkalomból szerény jutalomban részesültek a szerkesztőség munkatársai. Ez idén sem maradt el. Egy barna, címeres kiskönyv formájában könyvjutalmat kaptak...

Kablár János

Munkanélküliek érdekvédelmi egyesülete

Március 1-jén a Szakszervezetek Házában megalakult a Pécs-Baranyai Munkanélküliek Érdekvédelmi Egyesülete, melynek alapcélja a munkanélküliséggel járó hátrányos következmények enyhítése és a munkanélküliek klubszerű találkozóinak megszervezése. Az egyesület a politikai szervezetek befolyásától mentesen kíván működni.

Az egyesület ellátja az érdekképviselőket a munkaadók előtt, egyeztet a tagok közös érdekeit, jogsegélyszolgálatot és lelki tanácsadást biztosít, segít pályázatok megírásában, adózási tanácsadásokat ad, alkalmi munkalehetőségeket kutat fel, átképző tanfolyamokat

szervez, együttműködik más hazai és nemzetközi szervezetekkel, önszervező pénztárt működtet.

A jelenleg 30 tagot számláló egyesület megválasztott elnöke Lehmann Gyula így foglalta össze az alapvető célokat:

— Nem az lebegett a szemünk előtt, hogy egyesületesítjük a munkanélküli létszámot, hanem az a tényhelyzet, hogy belekóstoltunk egy olyan élethelyzetbe, mint a mai.

Nem akarunk beletörődni ebbe a helyzetbe, ezért javasoltuk az összefogást. Pécsen jelenleg 1800 személy részben munkanélküli segítségben, a valós munkanélküli létszám azonban ennél jóval magasabb, hiszen eb-

ben nincsenek benne azok, akik már nem kapnak, s azok a fiatalok sem, akiknek még első munkahelyet sem sikerült megszerezniük, s így nem jogosultak egyelőre segélyre. Amikor munkanélkülivé válunk, elszákad egy sor szál, mely a munkahelyhez, az ottani érdekvédelmi szervekhez kötött bennünket. Eppen ezért célunk segíteni önmagunkon.

Az alakuló ülés elfogadta az egyesület Alapszabályát, megválasztotta vezetését. Az egyesület nyitott, várja tagok, pártolótagok jelentkezését.

Jelentkezni lehet levélben a következő címen: Pécs, Pf.: 72. 7614. k.

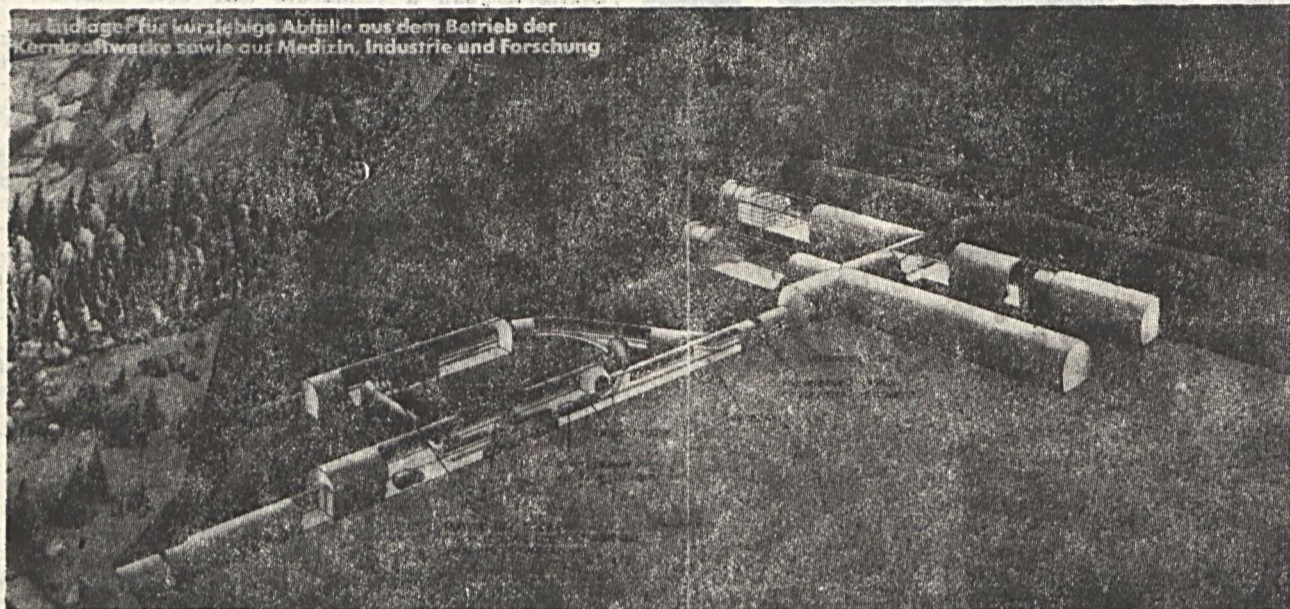
MECSEKI ÉRCBANYÁSZ

MECSEKI ERCBANYÁSZATI VÁLL. PB. ÉS SZAKSZ. BIZ. NAP LAPJA
1. ÉVF. 2. SZÁM

KÖSZÖNTJÜK KEDVES OLVASÓINKAT!

Ezzel a fejjel jelent meg 1964. június 1-jén a Mecseki Ércbányász című újság. Ezzel búcsúzik minden kedves olvasótól a szerkesztőség.

A radioaktív hulladékok kezelése

Svájci föld alatti hulladéktároló perspektivikus képe.

A Pécsi Akadémiai Bizottság Műszaki és Földtudományi Szakbizottsága március 1-jén munkaülést rendezett Pécsen, a PAB központjában. A radioaktív hulladékok kezelésének kérdése címmel.

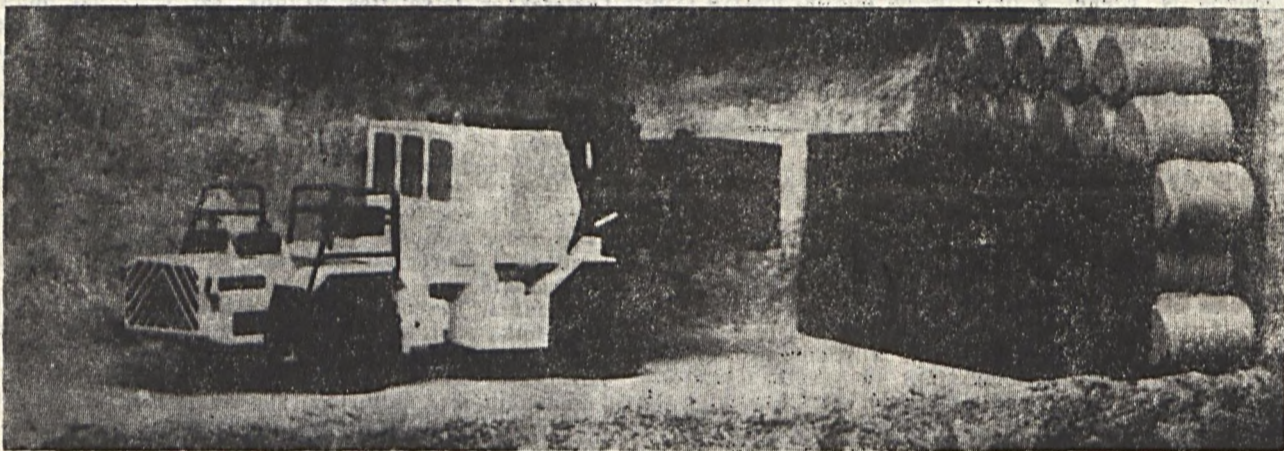
Dr. Czeglédi Béla, a PAB titkára köszöntötte a nagy számban megjelent szakem-

csátó forrásokat, melyek környezetünkben vannak, regisztrálva az alapszinteket és változásokat.

Ezután dr. Virágh Elemér, a Paks Atomerőmű Vállalat sugárvédelmi osztályvezetője tartott előadást, melyben részletesen szövegezte a sugárvédelem jogi szabályozásának hiányosságairól, az

lyezése címmel tartott előadást. Elmondta, hogy az erre vonatkozó koncepció 1989 elején alakult ki, alapfeltevése, hogy az urántartalmú, összetett anyagokban olyan, aleuroit tartalmazó, mely ilyen objektum befogadására alkalmas, s ezt megerősíti a geológiai környezet is. Az uránbá-

masszák alá. 1990 márciusában szakmai vita után a tervet megvalósításra ajánlották, s az ehhez szükséges anyagiakat is jóváhagyták a fokozatosság elvének betartásával. A terv két kutatófúrást és egy feltárási vágat kihajtását tartalmazta az utóbbi finanszírozási okokból

Igy tervezik a hulladéktároló konténerek szállítását, elhelyezését Németországban...

bergárdát, érdeklődött. Kifejtette, hogy környezetünk radioaktív sugárzása természetes, és mesterséges forrásainak és hatásainak felmérését tűzte ki célul a bizottság. Vizsgálja ezen belül az erőműveket, a teljes háttérsugárzást, azokat a kibor-

ezzel kapcsolatos feladatokról, a radioaktív hulladékok keletkezéséről, fajtáiról, átviteléről és végleges tárolási lehetőségeiről, a szakembergárda hiányáról.

Dr. Majoros György, vállalatunk főgeológusa. A MÉV tervei a radioaktív hulladékok végleges elhe-

nyáskodás több mint 30 évé során a geológiai szolgálat annyi adatot halmozott itt fel, hogy ez az alapfelvetés jogos lehet. 1989 végére elkészült az a kutatási terv, mely azt célozta, hogy a felvetést konkrét kutatási tények tá-

300 méterrel a cél előtt megállt.

Elképzeléseik szerint itt olyan hulladéktárolót lehetne építeni, mely évi 30-35 ezer köbméter hulladékot lenne képes befogadni oly módon, hogy a különböző hulladékfajtákat elkülönítve kezelnék. Az 1989-es árak szerint, ha a bányászok fennmarad, az elhelyezési költség 23 ezer forint lenne köbméterenként, s közel 1 millió köbméter hulladék elhelyezésére lenne mód. Mivel a hulladéktároló mögött állna a MÉV meglévő infrastruktúrája, így a megvalósítás ára nem lenne több, mint egy külszíni tárolóé.

Jelenleg 45 millió forint hiánya miatt a munkák állnak, ez késlelteti a kutatási programot, a zárójelentés elkészítését.

Az előadásokat követő vitában sok érdekes észrevétel hangzott el.

Dr. Rónaki József, a PAV nukleáris főmérnöke hozzászólásában reagált arra az észrevételre, miszerint Ófalu, példája rámutatott arra, hogy országos jelen-

Kedveseim!

Nem szíves sen sorolom mosth meg int azt, hogy Szüleim, Sogornóm, hűje öcsém. Nem mert it tenhűje az élet, meg hát szilveszter kor uggy is így irtam a levelet. Az újság lyóvóltából tetem aztat is meg ez tet is, így legalább nemkell béjeget meg lapot venum. Nos ez innen a bányától a legeslegutolsó levelem mivel nem lesz többet újság — legaláb az utókor-nak eztet az utolsó tegyétek el em lékbe. Az öcskös szóval mosth ne ezet törölje ki, ...Kár lene az ércbányászért, uggy is kár az ércbányáért.

Szó val siralmas állapotok vanak ere felé, az üzemekben meg gyászos a hangulat. Oljan apacsozós kedvünk van, mivel alig vagyunk már a munkahejeken s a mikor óránként egyszer valakivel találkozzunk, fel sikitunk hogy aszongya: Te vagy haver a hunyó! Aztán egy jó ideig megint senki és semi eben a nagy uránmagos esendben. Ha az a pár maeska, patkáy, egér meg tücsök nem lene a vágatokban is Ten Bizony félnék.

De komojra forgatva a szavaimat nagyon be vagyok tojva, hogy micsod velem? Mert csak aztat látom, menek el az emberek, hurcolkodnak innen-oda a főnökök, káefték lesznek a szocialista munkaversenyeket megnyert brigádok műhelyeiben. Eladják, kiadják, bérbeadják az üdülőket, munkászalót, művelődési házat, könyvtárt, vendégházat, brigádházat. A sportt létesítményeket márkorában elajándékozták. Szerencsére azért a medő lányók a hóhányók közül még maradnak néhányan — de hogy ne legyen per eből a levélből, sosem lehet tudni hát ha most az is elolvassa aki edig szartazegészre, nos — tiszteletem a kivételnek.

Ma holnap ez a Jakab hegyi — Öreg anyám nézen márutána ez a Jakab nem az a falunkbój elszármazott 19-es vörös katona? — urános vidék egy kelemes bányász skanzen lehet majd. A muzeumunk uggy is ládákban került már, ez meg muttogatható lesz malyd hogy it dolgozot vala mikor az a sok sugárbányász.

Ha a cserni bili erőműhöz vihetik a turistát ide is biztosan jó pénzért megengedi malyd a kőlyáll. Sőt ez még az íreknek is hoz malyd a konyhára, s lehet hogy az it maradtak kapitalista szombatot is tartanak a turistáknak.

A szalámiról juteszembe egyre drágab a kaja sőt a munkászaló is sokba kerül — ez utóbi már száoda, — így ne látogassatok mert a vágár pénzemből nem telik a rokonokra. Sőt, ti készültetek fel ara, lehet hogy haza megyek mert a jó égsem tudja holnap biztos e it a kereset a munka.

Szajrét sem küldenem sem vini nem tudok, el fogyot, el kalódot, a költőzködéseknél véletlenül jecset a teherautókról. Szóval semi mozdítható iten már nem akad ami meg esetleg megvehető lene ahoz nem lyut-hat hozá az egyszerű ember fia. Az öreg fater is így ne tölem várja a föld foglaláshoz a kar ókat ha nem a fatert kérdeze meg az ó fia vagyok biztosan?

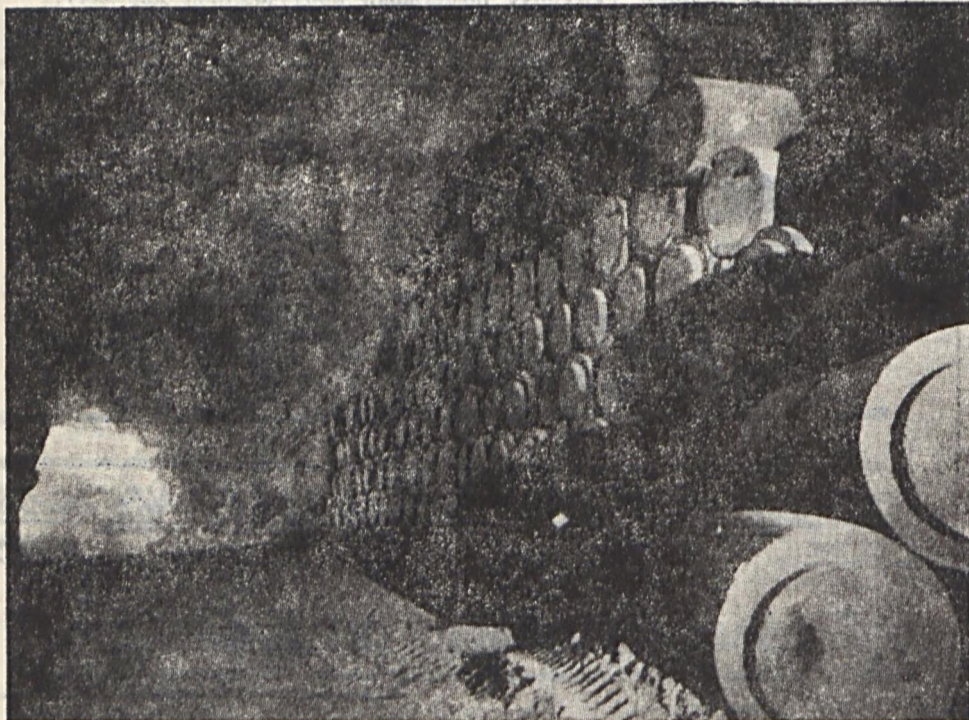
A Mamának a sogornőnek sem vihetek szuvenirt már, hiszen nem gyártanak elemes bányász lámpát, fokost, lenin portrés intraziás faliképet. Viszont ha az üzemben kinyilnak a rózsák s még itt lesznek viszek nekik egy-egy csokorral. Persze csak akkor ha tövestől azokat is nem telepítik át valahová.

De hát én azzért még mindig bizzom aban, hogy tövis nélkül nincsen rozsabimbo. Ju, lyó let a kedvem most nagy hirtelen merth mind eről megint esz szembe jutott a sogornóm két keble. Eről meg az mottoszkál a fejjembe a franc vigye az Ércbányászt, mert ha jönnek az írek s meglátják e szóban forgo didiket biztosan esinálnak malyd egy vegyes lapot írboy fejlécel.

A változásokat nagyon várva, utolsó Ércbányász-ös üdvözetel csók minden kinek, a sogornőnek oda is!

1991. március 15

Lajcsi

... és ilyen a térkiképzés, elhelyezés egy megvalósult földalatti tárolóban.

tőségű ügyek nem tartozhatnak laikusok döntési hatáskörébe. Ő elmondta, felismert tény, hogy ez lehetséges, ezért úgy kell gondolkodnunk, olyan irányban tevékenykednünk, hogy megnyerjük a lakosság bizalmát és egyetértését. Ehhez meg kell ismernünk a közvéleményt és felhasználva a szakemberek érvanyagát, összefogva a helyi intelligenciával, a többi érintett vállalat, országos hatáskörű szerv, szervezet szakértőgárdájával profi propagandatevékenységgel árnyaltabbá tehető a kép, megszereshető a bizalom.

K. J.

Mecsek Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő:
Kablár János
Szerkesztőség:
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 13-055/32-43
13-055/33-53

Kiadja:
a Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó:
Varga Mihály

MÉV Nyomda
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Baumgartner Sándor

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
120 forint
Ny-623-4

Utoljára a guggolós fejtésekről

Tapasztalatok, elképzelések

Amikor az írek „bedobták a köztudatba” az alacsony üregmagasságú fejtések kísérleti jellegű művelését, a szakemberek csendben ugyan, de két táborra szakadtak. Voltak, akik azt mondták, ezen már túl vagyunk, a tömbfejtések után ez visszalépést jelent, nem lesz csapat, aki vállalja ezt a két-rét görnyedést, hasonlóságot. A bányászok is különböző nézeteken voltak, mondták nincs az a pénz, amiért guggolva lapátoljanak, nincs ehhez technika, nem lesz így teljesítmény, nem, mert a kirobantott biztosítás visszafejtésével még majd el az idő. Az „ellentábor” szakemberei viszont azzal érveltek, így csak az ércet kellene művelni, nem lenne több meddő, csökkentenék a költségek, különben is, amit eddig csináltunk rablógazdálkodás volt, pénzpozsekolás, felesleges munkákra, anyagra, értéktelen kövek kibányászására, mozgatására, szállítására, az osztályozóban ezek szétválogatására. Ezek nélkül viszont, ha nehezebb fizikai munkával is, de a minőség egyértelmű lenne, s a költségek lényegesen alacsonyabbak. A bányászok belevalója azt mondta: — Próbáljuk meg! Végül is három csapat vállalkozott a kétféle méter harmincas fejtésekben a „guggolásra”. Annak idején lapunknak is elmondta véleményét az egyik csapat. Vegyes volt a kép. Most a három csapat befejezte a kísérletet, s adatok, összegzések állnak rendelkezésére a bányászati igazgatóságnak. Ezekről kérdeztük Fuchs Jenőt, az igazgatóság vezető-helyettesét.

— A szintomlasztásos fejtésmódnál az lenne az előny, ha mindig találnánk megfelelő vastagságú, a lehető legkevesebb meddőt tartalmazó ércrétegeket, melyeket egyben tudunk lerobbantani. Akkor ennek az ércnek a fajlagos költsége borzasztóan alacsony lenne a hagyományos fejtésekhez viszonyítva. Gondolok itt a fajlagos biztosítási, fajlagos robbanóanyag felhasználási költségekre, s viszonylag magas teljesítménnyel lehet dolgozni.

— Az is igaz viszont, hogy eddig is a geofizikusaink öregebbje azt mondta, a meddőt nem szabad kiszállítani, azzal teli van a Jakab-hegy. Azzal nem szabad dolgozni, azért nem szabad robbantani, nem szabad biztosítani, nem szabad aknáknál, bányákban szállítani. Nem, mert az nem ér semmit, a produktumunk ér valamit. Nos szóval mindezeket eddig is tudta mindenki. De a szemleletben az volt, hogy ami 300 gramm/tonna minőség feletti volt, az nyereségének számított. Ha nagy tömegé-

ben, főleg jöminőségű ércet összekevertünk meddővel, és még 300 gramm tonna feletti volt, akkor az ércnek számított. Ez azt jelentti, hogy akár egy szintomlasztásban is, ha jó érceket fogtunk meg, a vele együtt lerobbantott, hozzászakadt meddő felhígította az érceket. Tulajdonképpen a szállban álló minőségű jóval alacsonyabb minőségű ércet szállítottunk ki, ami ugyan magasabb volt a 300 gramm tonnánál.

Az új koncepció szerint erősödik a régi geofizikusok véleménye, hogy valóban nem szabad a meddőt kitermelni, hiszen nekünk az ércre van szükségünk. Nem kell a meddő. Ne hordjuk ki a külszínre, ne csináljunk belőle meddőhányót, a környezetvédelmi előírásoktól függetlenül sincsen szükség rá. A meddő csak akkor „kell”, ha vágatot hajtunk, feltörést, amikor megközelítjük az érclelencsét, mivel ezek normális, elismert munkafolyamathoz tartozó meddő termelésnek minősülnek. Az érctermelesen belül viszont a minimálisra kell szorítani a meddőt, illetve az elszegényítő meddőknek a termelését.

— Ezért nyilván arról van szó, hogy az eddigi szintomlasztásos technológiáról, fejtésmódról át kell térni a szeletes fejtésre, és ezeket a meddő beagyazásokat valamilyen úton-módon ott kell hagyni.

— A három aknáknál az átlagos ércvastagság 1,20 méter, ehhez a leendő vegyesvállalati partnereink meghatározták, hogy az 1,60 méter alatti ércvastagság esetén csak 1,60-as üreget nyissunk. Feltételül szabták azt is, hogy az elszegényedés 25 százalékos lehet, ami meghatározza az érchez „keverhető” meddő tonna mennyiségét. Nyilván ez nem érvényesül akkor, ha az ércvastagság 1,60-nál magasabb, mert akkor olyan üreget kell nyitni, amekkora az ércvastagság és ott szó sincs 25 százalékos elszegényedésről. Az csak 1,60 alatti ércekre vonatkozik.

— Az természetes, hogy a szintomlasztásra előkészített területek itt a IV-es aknáknál még viszonylagos nagy ércvolumen képeznek, amit nem tudunk most ott hagyni. Nem, mert ez tetemes ércvagyonot köt le, s ezt még a jövő év elején is művelni fogjuk. Azt a rizikót így most fel kell vállalnunk, hogy sajnos ezekből a munkahelyekből adott esetben tiszta meddőt is kell szállítanunk.

— A IV-es akna területén választott ki az ír partner három olyan érclelencsét, ahol három kísérleti fejtést végeztünk. A kísérletnek az volt a célja, hogy megnézzük, milyen teljesítménnyel lehet dolgozni alacsony üregetartás mellett; valamint

képet kapjunk arról, hogy a költségek milyenek, lehet-e azokat így csökkenteni.

— Az alacsony üregmagasság szokatlan volt a dolgozók számára, ők többletmunkának érezték az alacsony üregben való dolgozást. Az elvárt teljesítményt nem tudták hozni, hiszen 3,5–4 tonna műszak közötti teljesítményt értek el. De az az igazság, hogy mi még nem készültünk fel ezeknek az alacsony üregnek a művelésére, sem technikaileg, sem emberileg. A robbantástechnikánk nem megfelelő az alacsonyabb, tehát zártabb, jobban befogott kőzetnek a megfelelő fogásmélységgel való kirobantására. Nem volt meg az átlagos 1,5 méteres fogásmélység sem, az viszont egy háromfős telepítésnél nem hozza ki a megfelelő elvárt teljesítményt, ilyen üregmagasság mellett A biztosítással kapcsolatban is volt problémánk, itt alátámasztásos biztosítást alkalmaztunk.

— Ezt az üregmagasságot mindenképpen tartanunk kell, a kiadott 25 százalékos elszegényedés miatt. Ezért én úgy gondolom, a most használatos fejtési technológiánk közül kettőt lehetne, kellene alkalmazni. Az egyik az alátámasztásos biztosítású szabadszélű kamrafejtés, a másik a csőhorgony nélküli, szintén szabadszélű, de támpilléres fejtés. Az üregmagassághoz ez passzolna. Ha meg tudnánk találni bányagazgatóság-szinten egy olyan megfelelő arányt, ami a támpilléres és az alátámasztásos, ácsolt fejtések között van, akkor nincs akadály annak, hogy jó teljesítménnyel dolgozzunk. Ez nem azt jelenti, hogy az alátámasztásos (tehát a kísérleti) biztosítású szabadszélű kamrafejtésben nem lehet nagyobb teljesítményt elérni. De hát végül is az első kísérletek voltak ezek, többek között arra is, hogy miként viszonyulnak mindehhez az emberek. Azt tudomásul kell venni, nem kívánunk senkitől sem nagyobb fizikai erőfeszítést, hanem ésszerűbb munkát. Nyilvánvaló, ehhez a technikai feltételeket biztosítani kell, például jobb fűrészlapács, jobb fűrészrudakat.

— Összegzésül annyit, arról van szó, hogy meredeken, erőteljesen költségeket kell csökkenteni. Ennek érdekében mindent meg kell tenni. Az most más kérdés, hogy az írek feladták a leckét e kísérleti fejtésekkel, de előbb-utóbb ezt magunktól is meg kellett volna próbálnunk. Az tény, hogy most az elején kell meghúzni a derékszíjat és gondolkodásunkat átformálni, s úgy kell mindent csinálni, mintha a sajátunk volna — mondta Fuchs Jenő.

Veress Tamás

A költségek csökkentése érdekében

A bányászati vállalatok a korábbi szakonkénti teherzárással szemben a múlt év végén átállt a kétszakos, azaz a délutános és éjszakai ki-leszállításra. E gyakorlat végül is tisztavirág életet élt meg csupán, mivel külső tényezők hatására az aknáknál módosítottak, s most délelőtt és éjszaka van érc-meddő-anyagszállítás. Hogy mindezekre miért került sor, s, hogy mi indokolja a jelenlegi gyakorlatot, okozta-e mindezek nehézségeit a csapatok, a fenntartás életében? Minderől a bányászati igazgatóság vezető-helyettese Fuchs Jenő beszélt.

— A kétszakos szállítást az indokolja, hogy a szállítandó csillék száma, azaz a termelés kevesebb, mint a korábbi években. Öt-hét évvel ezelőtt amíg naponta 6-7 ezer csille körül volt a szállítási mennyisége, jelenleg napi kétezer csille is elég.

— Ez elszegényedést takar?

— Nem, ennyit kell termelni. Ehhez hozzátartozik az is, hogy jobb minőséget kell fejteni, s így a kitermelt nyersérc mennyisége csökken, de javul a minőség. Így elég a kétszakos, pontosabban a másfélszakos szállítás. Minderre a múlt év novemberében-decemberében álltunk át, de úgy, hogy délután és éjszaka szállítunk. A délelőtti szakban — indokoltuk akkor — úgy is revíziókat kell

tartani az aknáknál, ez tetemes időkiesést okoz, de a robbantóanyag leadása is, a műszaki népeket is indítani kell, s mivel így, úgy sincs igen idő szállításra, döntöttünk a délutános-éjszakai szállítás mellett. A döntő többséget a délutános, a kevesebbet az éjszakai szakban szállítottuk.

— Mivel azonban a villamos energia ára ismét emelkedett, s a költségeinket amúgy is csökkenteni kell, most ismét megvizsgáltuk a szállítás helyességét a villamos energia oldaláról. Így jutottunk arra, hogy nem szabad délután szállítani, hiszen akkor van a csúcsfogyasztás és a DEDÁSZ ekkor számolja a legmagasabb fajlagos energiaköltséget. Ezért ezt az időszakot egyszerűen kihagyjuk a szállításból, s szerveztük át úgy, hogy a döntő többséget most éjszaka — a villamosenergia-költségek ekkor a legalacsonyabbak —, míg délelőtt másfél-két óra áll rendelkezésre a szállításra.

— A csapatoknak ez az átszervezés semmit nem jelent?

— Nem, mert ha figyelembe vesszük, hogy a három aknáknál — a társzálítással együtt — van 9500-as csilleparkja és ebből 24 óra alatt durván 2000 csille kitermelt adunk ki, akkor mindezt fennakadást nem jelenthet. Minden aknáknál van annyi puffer, csillében való tárolási lehetőség, hogy

a csapatokat ez gyakorlatilag nem befolyásolja.

— A bányászati vállalatok mennyiben függ össze a külszíni, azaz az EDÜ-be történő szállítással? Azaz, mennyiben befolyásolta az aknáknál történő átszervezés az EDÜ munkáját, ott is volt szükség „módosításra”?

— Erről én különösebben nyilatkozni nem tudok, de arról igen, hogy mi ezt az átszervezést az EDÜ-vel megbeszéltük. Az EDÜ-höz tartozik a III. sz. bányászattól a szállítás, s az eredmény, s mindezeket az összehangolták a mi átvállalásunkkal. Nyilvánvaló, hogy mi nem azon voltunk, költségeink csökkenjenek, az övéké meg emelkedjen.

— Azt mondja az ír partner, hogy nekünk a 60 dollár/kilogrammos árba kell beleférnünk. Ez a végtermékre vonatkozik, bányászati szinten mindez olyan 36–40 dollár kitermelt kilogramm közötti árat jelent, s ebbe bele kell férni. De a rohamosan növekvő anyag- és energia-árak mellett nagyon komolyan kell foglalkoznunk a költségek csökkentésével, ezeket mindenképpen le kell szorítani. Ez a szállítási átszervezés egy kis lépés csupán az energiatakarékosság szempontjából, — vannak tervbe véve komolyabb lépések is —, de minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy a 40 dolláros „bűvös” határon belül maradjunk — mondta végzetül Fuchs Jenő, V. T.

Nuklex Kft.

— Kft.-nk társasági szerződésének aláírására a múlt év december 19-én került sor. Akkor alakultunk meg 36 taggal, s alkalmazottakkal együtt vagyunk 56-an. Ez év január 1-jétől működünk hivatalosan — mondta Pintér János ügyvezető igazgató — továbbra is bányai telephellyel, s vizsgáljuk tovább a Szigeti úti boltot is.

— Optimizmusunkat, hogy belevágjunk a vállalkozásba végül is az adta, hogy technikai felszereltséggel, s az évtizedek során felhalmozott tapasztalattal a felekben és a kezekben rendelkezünk, ami feljogosított bennünket arra, hogy higgyük, sikerül megélnünk a jövőben, boldogulni fogunk. Tagadhatalan, vannak problémák, például, hogy a szovjet piac szűnhet. Igény jelentkezik a termékeink iránt, de fizetőképes kereslet nincs mögötte, illetve nagyon sok módon gátolva van a kereskedelem.

— Hogy ezt leküzdjük, mindent megpróbálunk, s igyekszünk minden lehetőséget megragadni. Ilyen többféleképpen állás egyik lehetősége a Telemarket üzletünk, melyet igyekszünk fejleszteni.

— Már tudnak erről az üzletről a vásárlók — vette át a szót Nemeskéri Péter műszaki fejlesztési igazgató —, s mi sem bizonyítja ezt jobban, volt olyan napunk, amikor 260 ezer forint volt a forgalmunk. Hozzá kell tennem, vannak napok, amikor csendes a bolt, nincs forgalom. Ez az üzlet azt is jelenti a számunkra, hogy biztosítja az üzleti tevékenységbe a jobb bekapcsolódásunkat. Úgy is feltehető ez az üzlet, hogy a bányai fellelőgárunknak egy előre tolt állása

ez, hiszen nyugati megrendelésre, ha kis szériában is, de kötöttünk már itt megrendelést. Innen sokkal könnyebben figyelhető a konkurencia, s az, hogy naprakészen tudjuk árainkból, mi hol helyezkedünk el ebben a képbén. Ilyen szempontból az üzlet óriási lehetőség, különösen ahhoz képest, hogy mi ott vagyunk kint, a nagy messzeségben.

— Vannak és lesznek is komolyabb bevételeink — vette át a szót Várhegyi István műszaki-kereskedelmi igazgató — vannak kész és félkész termékeink, amiket még tavaly készítettünk és nincsenek eladva. Ezekből azért csurran-cseppen bevételek, januárban bruttó kétfélmillió forint volt az árbevételünk. Ez nagyon kevés, ennek a két-két és félzszeresére lenne szükség havi átlagban. Ennyi kellene a kft. tisztességes működéséhez. A belföldi piac talán most éledezik, jóllehet a mélyponton van minden olyan vállalat, akivel kapcsolatban voltunk.

— Van most egy olyan műszerünk, amelyik kiállta a próbákat, ez az aszfalt-sűrűség-mérő, s úgy néz ki, hogy jó áron eladható, s nyugati műszert váltana ki. Piacképes a talajsűrűség-, nedvességmérő műszerünk is. A külföldi megrendeléseinknél hasonlóan a hazaihoz csak az a baj, hogy néhány darabos szériákat igényelnek. Így van cseh szlovák, vietnami igény, sőt a már előbb említett szovjet piac is vonzó, de ott nincs pénz. Pedig ez a megrendelés olyan nagyságrendű, hogy a fél éves árbevételünket megoldaná. Angliai megrendelésünk is van ígéretes, s az egyedi jellegű, s külön-

ges rámozdulást igényel több embertől. De elvégezzük ezt a munkát is, mert reméljük, hogy fokozódni fog ez az angol kapcsolat.

— A hazai bémunkát is forszírozzuk, de e területen már sok link partnerrel hoztunk össze a sors. Csúpan árajánlatokat kérnek, aztán eltűnnek, s válasza sem méltattak bennünket. Számítunk arra, ha a MÉV dolgai rendbe jönnek, s megalakul a közös vállalat — vette vissza a szót az ügyvezető igazgató —, igényelni fogja azokat a szolgáltatásokat, amiket mi tudunk nyújtani. Reméljük, a vállalat nem felejt el a 20-25 éves múltunkat, még ha esetleg lehetősége is nyílik külföldi technika behozatalára. Számítunk arra is, hogy nagy hirtelen nem fogja lecserélni a meglévő műszerparkot, a csillemérőket, gépkocsimérő állomásokat, az operátorok műszereit stb. amik végül is a mi terveink alapján, gyártásunk eredményeként készültek. Ezeket valakinek javítani is kell, s így bízzunk abban, lesz ilyen megrendelésünk is. De az is igaz, ennél nagyobb volumenű megrendelésekre is számítunk a MÉV-től.

— Még nagyon sok mindentől szólhatnánk — mondta Várhegyi István —, de arról feltétlenül kell ösztönözni a Szovjet Szocialista Köztársaság vezetőinek, Bánik Jenőnek és Tölösi Pálnak, hogy segítették a kft. megalakulását. Nélkülük nem, vagy csak nagyon nehezen sikerült volna összehozni ezt a vállalkozást.

*

A beszélgetéskor nem vett részt, de a tisztesség úgy kívánja, hogy megemlítsük a kft. negyedik vezető emberét, Schiffer Ádám műszaki-gazdasági igazgatótól is. Veress Tamás

Zuhanórepülésben

— Ez a Mohai nem normális — hallom a közös barátoktól már hónapok óta —, hiszen ahelyett, hogy hagyná a klubot a fenébe, s élne nyugodtan, tönkrevágja az egészségét a modellező bázisért.

— Hát persze, hiszen ez az élete, jóllehet nyugdíjasként, hobbiból így is, úgy is röptethetne. De nem, ő a klubot akarja, mondván, ha azt bezárják, a városnak modellező bázisa nem lesz soha — mondta egy barát hangsúlyozottan.

Az biztos, a Mohait lehet szeretni, utálni, de modellező bázisát nem lehet kétségbe vonni. És azt sem, nélküle ez a klub már nem létezne, s — stílusa ide vagy oda — versenyzőként, titkárként, gondnokként, adminisztrátorként, könyvelőként, szervezőként, sofőrként, s a jó ég tudja még mimindenként ő egyszemélyben örök idők óta a klub motorja. Olyan robbanó, de hát azokat a feladatokat, melyeket önként vállalt, nem is lehet „nyuszi ül a fűben” stílusban egy hétig sem csinálni, évtizedeken át, meg kész csoda. Hogy ő tudja? De a „csoda” körül mostanra ugyancsak beborult az ég, s igazi csoda kell ahhoz, hogy az Ércbányász Modellező Klub körüli forgószélet megállítsa egy isteni kéz.

— Miután a vállalatnál minden megszűnőben van, így ehhez nekünk is csatlakozni kell. Mivel az Ércbányász újság is lehúzza a rolót, így még élve az utolsó lehetőséggel, szeretnénk elköszönni a vállalat dolgozóitól. Köszönetet kívánunk mondani annak a Mecseki Ércbányászati Vállalatnak, nagyon sok dolgozójának, volt vezetőinek, Tóka Jenőnek és Mátrai Árpádnak, akik egy sportmozgalmat támogattak azzal, hogy lehetőséget adtak egy ilyen pályakomplexummal arra, hogy eredményeket érjünk el és produkáljunk — mondta bevezetőjében Mohai István.

A Ságvári Endre Művelődési Ház programjából

Stúdiógaléria: Március 23-án: Bűnvadászok (olasz film) fél 4, fél 6, fél 8 óraker.

27-én: Kalózok (francia —amerikai film) fél 6 óraker.

30-án: Cadillac Man (amerikai film) fél 4, fél 6, fél 8 óraker.

Iskolamozi: 20-án 15.00 óraker: A kis habléány (amerikai rajzfilm).

Artkinó Minden szerdán este fél 8 óraker.

20-án: Angyali üdvözet (magyar film).

27-én: Szeretet—Áradat (amerikai film).

— Most mégis azt kell mondanom, hogy az ellehetlenülült helyzetünket ma az okozza, annak idején a vállalat a létesítményt az MHSZ-nek adta, Jóllehet a klubunk már akkor is jogi személy volt, így nyugodtan lehetett volna ránk telekönyveztetni. Ismerős sokak előtt, ma az MHSZ vagyona is a Zárolt Állami Vagyonkezelő Intézet felügyel. Tehát mi most ugyan olyan helyzetbe kerültünk, mint egy pártház, munkásór lak-tanya, mi több, elhagyott szovjet laktanya. És ez észbontó. Azért, mert mi soha se voltunk politikai szervezet, hanem sportklub, és ezért megmagyarázhatatlan, hogy mi, végül is, mit keresünk azon kilenc szervezet között, akiknek a vagyona most ráültek az illetékesek.

— Érthetetlen azért is, mert többek között a Honvédelmi Minisztériumhoz, Pénzügyminisztériumhoz benyújtott beadványainkban bizonyítjuk, ezt a modellező bázist a MÉV, a Városi Tanács építette. A MÉV és mi, a klub tartottuk fent. Azaz, ehhez a létesítményhez végül is az MHSZ-nek semmi köze, csupán az elkészülte után a vállalat rájuk telekönyvezte.

— Mégis sehol sem találjuk meg azt a fogódzót, hogy a klubunkat megtarthassuk. Sőt, a létesítményt 73 millió forintba értékelték, s mint pillanatnyi használók ezért nekünk évente 1,2 milliót kell fizetnünk. Amúgy összesen a bázis éves fenntartása hárommillióba kerülne.

— Ez abszurdum, ez olyan irreális összeg, amit képtelenség egy sportklubnak megteremnie, előtérmentie. Így most ott tartunk, ha március végéig nem történik meg a csoda, kipakolunk, bezárunk, lakatot teszünk a kapura. Lehet, hogy bekéredzünk modellezni a Szivárvány Gyermekházba, s annyit csak tudunk majd termelni, hogy ott működhesünk tovább.

— Egyetlen megoldás segítene rajtunk, az, hogy ha a privatizációs törvény alapján ez a létesítmény a

Pécsi Ércbányász Modellező Klubé lenne. Ebben az esetben lenne csak lehetőségünk arra, hogy talpon maradjunk, ne fizessük a ZÁVKI-nak az 1,2 milliót. Nekik már így is tartozunk jó 500 ezerrel, forrásaink kimerültek, s áprilisban már a villanyszámlánkra sem futja. Ezért, a már említett dátum a március, s addig valahogyan elvegetá-lunk.

Mohai István mindezekben belől arról is mesélt, hogy fájjalja, munkák megrendelésével nem segíti már őket a MÉV, a Mecseki Szénbányák Vállalat. Nehezményezi, hogy a dossziényi levelekre szinte alig választáltak a címzettek, nem társulhatnak ebben a helyzetben a terület hasznosítására harmadik vállalkozóval. Nem, mert az így befolyt teljes bevételt az utolsó fillérig — ki érti ezt? — a társadalombiztosítás számlájára kellene befizetnünk. Nem érti, más sportkörök miként üzemeltethetnek — fennmaradásuk érdekében — mondjuk kocsmát, lovardát, éjszakai lokált? Miközben ők jancsi-szöveget forgalmazó boltot sem nyithatnak, jóllehet húsz éve annak, hogy kilencven százalékban fenntartásukról önmaguk gondoskodtak.

— Mondd, mielőtt összeomlunk, kihez forduljak még? Nyeljek egy nagyot, s könyörgőre fogva a dolgot az Antall úrnak is írjak még? — kérdezte már az ajtóban búcsúzkodásunk után a modellező vezér.

Ha még tudsz hinni az újrakezdésben, tegyed, bár jobb lenne, ha az intenzív osztályon eltöltött heteket vennéd figyelembe. Mert a te motorodból csak egy van, a többi kis berregőt meg, ha nem kell senkinek, tényleg hagyd a francba.

Veress Tamás

Az ejtőernyősök (is) a földön járnak

Mostanság, ha ejtőernyősökről hall az ember, nem csupán a felhőtlen égből aláereszkedő, a színes gom-bakkal varázslatosan manőverező sportoló látványa elevenedik meg előttünk, de bizony eszünkbe juthat a pártállam széthullásakor alkalmazott káderpolitikai „huszárvágások” egész sora, vagy a Kuvait fölött deszantosoktól feketéllő égbolt.

Persze, azért akadnak még ma is jónéhányan, akik az ejtőernyőzést kimondottan a sportért, az ugrás, a zuhanás egyedülálló élményéért művelik. A sors iróniája, hogy ezért még alaposan a zsebük mélyére is nyúlhatnak, hisz miközben a költségek tetemesen megemelkedtek, az állami támogatás teljesen megszűnt.

Ma körülbelül tizezer forintba kerül egy repülőgép üzemeltetése, ami ugyan sétatartásra — ha úgy vesszük — nem sok, de sportolásra igen, hisz ennyi pénzért már egy sportcsarnokot is ki lehetne bérelni. Így aztán egy-egy ugrás költsége — klubtagoknak — hatszáz forintba rúg. Ezer méterről a bátor ejtőernyős két és fél-három perc alatt ér földet, ami annyit jelent, hogy az „élményszerzés” ára az ő esetükben perccenként kétszáz forint.

Ez így igencsak riasztó, a gyakorlatban azonban nem ilyen sötét a helyzet. Sőt, tán szivárvány tündöklő a honi ejtőernyőzés egén, annál is inkább, mert a sportolók egyik szeme sír, a másik nevet.

Nyolcvankilenc végén ugyanis az MHSZ megszűnését követően újjáalakultak a korábban elsorvasztott repülőklubok, és a központi támogatás ugyan már

nem létezik, de a szövetség önálló működési és gazdálkodási jogot kapott. Következésképpen, ha elő tudják teremteni a szükséges pénzeszközöket, akkor e szép sport kedvelői továbbra is hódolhatnak a szenvedélyüknek.

Ebben bízik Varga Jenő, a Pécsi Repülő és Ejtőernyős Klub elnökségi tagja is, aki „civilben” vállaltunk rendezési vezetője: — A versenyzéshez, a gyakorláshoz szükséges feltételeket több forrásból szeretnénk előtérmenteni — mondja. — Klubunk, amely megkapta a pogányi repülőterülettel jogát, tulajdonképpen az életbenmaradásért küzd ebben az évben. Reméljük, hogy a belvárosi légi szállítással beindulásával a bevételek révén biztosíthatjuk majd a fennmaradást, ám ez még csak a jövő terve lehet, mert a „beindulásra” a jelek szerint még várni kell.

— Addig is vállalkozásokból, és különböző reklámbevételekből próbálunk talpon maradni. A vállalkozások közül első helyen említeném azt a klubtagok közül szerveződött, úgynevezett ipari alpinista „brigádot”, amely egyebek között a négyszázgyas klinika homlokzati felújítását csinálta.

A bevételekből, már ma is jut pénz a legtehetősebb sportolók versenyétetésére, noha a nevezési költségek igencsak borosak.

Ami a „pénzcsinálást” illeti, a pécsi ejtőernyősök a földön járnak, nem csupán álmodoznak, amikor azt tervezik, hogy a jövőben — szélesítve az idegenforgalom adta lehetőségeket — ugrásokkal, esetleg ki-

képzéssel egybekötött programokat kínálnak a jómódú nyugati érdeklődőknek.

— Ennek eddig az volt a legnagyobb akadálya, hogy a jelenleg érvényben lévő magyar repülési szabályzat egy csomó olyan dolgot tiltott, ami a világ más országaiban már régóta bevett szokás — magyarázza Körösvári Jenő, a Magyar Repülő Szövetség ejtőernyős szakbizottságának tervügyi megbízottja. Március végétől viszont új szabályzat lesz érvényben, és ez remélhetőleg azokat a kötöttségeket, amik már szinte nevétségesek, feloldják. Sorolhatnám őket, de csak egyet említek. Ezidáig nálunk tiltott dolog volt az úgynevezett kupola-ugrás, amikor is olyan alakzatot veszünk fel, ahol ereszkedés közben egymás ejtőernyőjére, pontosabban az ernyő kupolájára „állunk”. Ugyanakkor ebben a műfajban már régóta rendeznek világbajnokságot.

A bátrak sportjának elszánt pécsi művelőire ráférne a pápai áldás. Ha másért nem, azért, mert ilyen veszélyes sportnak hódolnak. Az is bizonyos, hogy Özsentsége látogatása megismerteti a világgal a pogányi repülőterület nevét.

Persze, amíg vastag pénztárcájú nyugati vendégek várnak, nem tétlenkednek. Továbbra is indítanak alapfokú tanfolyamokat, ahol a honvédség számára képeznek ki fiatalokat. Egy ilyen kurzus, épp a napokban veszi kezdetét. És bárki jelentkezhet rá a Szabadság utca 40-ben esztörtökönként 18 órától. A tizenötödik betöltött életév és a nyolc általános mellett az egyetlen feltétel az orvosi alkalmasság.

Nógrádi Gábor

Az utolsó... szó jogán

— Pupákok, nem láttátok Zsompot? — kérdezte a falézből leszállás előtt Ferkó. — A többi csapat tagjait.

— Azt nem, viszont a feleségét igen. Ott volt a buszmegállóban és üzeni neked, intézkedjél, mert az ő Zsompja többet nem jön dolgozni — válaszolta Mugli 13. Jóska.

— Mi az, hogy nem jön? — kérdezte Ferkó.

— Egyszerűen nem enged többet az asszony a bányába, mivel hogy Csorga Lőrinc infarktusból hergelt bele magát. Azt mondta, az ő férje is ideges egy alkalmat, nem bírja a megpróbáltatásokat, s ő bizony nem akar vállalati fúvószene-kart.

— Miért, az még megvan? — kérdezte csodálkozva Ferkó.

— Tudom is én, bár ki tudja, de azért csodálkoz-nék — válaszolta tétován Mugli 13. Jóska.

— Jó, jó, de akkor én mit csináljak? Fagottni nem tudok, viszont csillésként egy csapat sem vagyok. Ahogy meg hallom, tartalék ember sincs már, várja meg pláne, akivel gyorsan összeállhatnánk. Hozzátok

nem mehetnék? — fogta könyörgőre a dolgot Ferkó.

— Hozzánk ugyan nem, mert mi a Centrális Vakakna Gedeonnal tíz ember helyett is jól elvagyunk.

— A Centrális Vakakna még el sem készült — szölte gyorsan Ferkó — ezért jobban jársz velem, mint, hogy arra vársz addig.

— Ne tépd a szád, haver, jól van ez így, mit gondolsz, miért Mugli 13 az én nevem. Azért, mert ha gond van, 13 ember helyett is jár a kezem, lábam, az agyam. Próbálkozzál inkább a Bakonyai Lanovka Lajos-sal.

— Miért az még megvan? — kérdezte hitetlenül a csillé.

— Az öregét már ne keresd. — mondta barátságosan Kóvágyószőlős Aladár — kerkiegre ment már régen, és valahol most biztosan együtt emlékeznek az ugyancsak nyugdíjas Tót-vári Elemérről.

— Dehát valakivel dolgoznom csak kéne, viszont a fiatalok közül nem jövök ki Szkréper Péterrel, Vitla Vili sem bírja a képeni, Andó Alfrédnek meg van két legénye. Abláz Ottónak ugyan már kerkiég járna,

de mivel ő várja, így az ő helye nekem nem jár. De akkor hová mehetnék?

— Ne számolj tovább, több csapat nincsen, legyen-gült az állomány — summázta az egészet az odalé-pő Márkázó Károly. — Figyeld meg — folytatta atyáskodva ha így haladnak a dolgok, ez a pálya úgy befuccsol, mint annak idején. Hiszen milyen váraképzés az, ahol sem az oktató, sem a hallgató nem hihet a holnapban.

— No, de el kellene döntenem már — válaszolt önértete-sen Ferkó — kellene a bányák, vagy spájzoljunk be otthonra gyertyát, Szántani is kellene már, de döntsék el végre, kinek a dolga lesz ez, a tszeké vagy a földfoglaló kisczadáké? Kis-Antant akarunk, vagy Nagy Magyarországot? NATO-tagságot, avagy semleges Magyarországot? Akarunk világhiállítást, kárta-lanítást, parlamenti konszenzust, vagy csak egymásra mutogatást? Kell a jószomszédi viszony, avagy a ké-pükbe bele, vállalkozók is kellene, de a bürokrácia marad, az adó meg egyre feljebb megy. A külföldi tőke kell, vagy maradjon

otthon, igazi szakértő kell. a hamis meg maradjon otthon?! Kellünk-e mi például az íreknak, vagy nekünk az írek, mert ezt is minimum el kellett volna döntenem március 15-ére.

— Mert hát akkor az ifjak sem sokat lacapacáztak, kihozták Tancsicsot, s vele Budáról Pestre kocsikáztak. De ehhez az is kellett ám, hogy a szekerére felüljön Mihály. És hagyja, a megfáradt nép a keblére üljelje és együtt örüljenek a győzelemnek.

— Ez meg hogyan jön most ide a falézból — kérdezte a mindig érthetetlen Nemoda Buda.

— Hát úgy Pupák, hogy te is biztosan húznád azt a szekeret, ha felülne Mihály, s mondaná, fiúk, ott van már a jövő vágatának az eleje — magyarázta Ferkó.

— Akkor sem értem, mi köze van a mi gondjainkhoz Tancsicsnak, ... vagy tán nem is reá gondolsz?

— Na, most hagyjuk abba — mondta Mugli 13. Jóska, mert kezd feldühíteni ez a balfélg Nemoda. — Irány a kas, vár a munka, Ferkó gyere, ma velem dolgozhatsz. Veress Tamás